

EUV

Estudis Universitaris de Vic
**Escola Universitària
d'Estudis Empresarials d'Osona**
Adscrita a la Universitat de Barcelona

Estudi de Camp

Servei d'Estudis, recerca i formació continuada

Comarca d'Osona

Evolució Econòmica i Mercat de Treball

Comarca d'Osona

Evolució Econòmica i Mercat de Treball

Desembre de 1996

Facultat de Ciències Jurídiques i Econòmiques d'Osona
Estudis Universitaris de Vic

Carrer de Miramarges, 4
08500 Vic
Tel. (93) 886 12 22 Fax: (93) 889 10 63

SUMARI

<u>EVOLUCIÓ ECONÒMICA DE LA COMARCA D'OSONA</u>	11
1. EVOLUCIÓ DEL PIB	12
2. L'EVOLUCIÓ SECTORIAL	12
3. EVOLUCIÓ DE LA RENDA PER CÀPITA	14
4. EL NIVELL DE BENESTAR	15
<u>TEIXIT EMPRESARIAL I OCUPACIÓ A OSONA</u>	17
1.- EVOLUCIÓ MÉS RECENT	18
2.- UNA VISIÓ COMPARADA	21
3.- ESPECIALITZACIÓ SEGONS ÀREES GEOGRÀFIQUES DE LA COMARCA D'OSONA	24
4.- CREACIÓ I DESTRUCCIÓ DE LLOCS DE TREBALL	27
5.- PRINCIPALS EMPRESES	29
<u>LA POBLACIÓ D'OSONA</u>	37
1. LA POBLACIÓ DE DRET I ESTRUCTURA D'EDATS A OSONA	38
2. LA POBLACIÓ ACTIVA I EL NIVELL D'ACTIVITAT A OSONA	42
3. LA POBLACIÓ OCUPADA A OSONA	44
<u>ANÀLISI DE L'ATUR A LA COMARCA (1990-1996)</u>	50
1.- TAXES D'ATUR A LA COMARCA D'OSONA	51
2.- ATUR REGISTRAT PER SEXE I GRUPS D'EDAT	53
2.1. PER SEXE (1990-1995)	53
2.2. PER SEXE (1995-1996)	54
2.3. PER TRAMS D'EDAT (1990-1995)	55
2.4. PER TRAMS D'EDAT (1995-1996)	55
3. ATUR REGISTRAT PER NIVELLS DE TITULACIÓ	56
3.1. ATUR PER NIVELLS DE TITULACIÓ (1990-1995)	56
3.2. ATUR PER NIVELLS DE TITULACIÓ (1995-1996)	57
4. ATUR REGISTRAT PER SECTORS ECONÒMICS	58

4.1. ATUR PER SECTORS ECONÒMICS (1994-1995)	58
4.2. INDÚSTRIA (1994-1995)	59
4.3. ATUR PER SECTOR ECONÒMICS (1995-1996)	60
5.- ATUR REGISTRAT PER GRANS GRUPS PROFESSIONALS	61
5.1. ATUR PER GRUPS PROFESSIONALS (1990-1995)	61
5.2. ATUR PER GRUPS PROFESSIONALS (1995-1996)	62
6. CONCLUSIONS	62
<u>SERVEI CATALÀ DE COL·LOCACIÓ</u>	64
1. DEMANDES I OFERTES SEGONS NIVELL ACADÈMIC	66
2. DEMANDES PER INTERVALS D'EDAT I SEXE	67
<u>MOBILITAT OBLIGADA</u>	68
1-. INTRODUCCIÓ	69
2-. INDICADORS UTILITZATS.	70
3-. METODOLOGIA UTILITZADA PER A DELIMITAR ELS MERCATS LABORALS.	71
4-. L'ANÀLISI DE LA COMARCA D'OSONA.	72
4.1-.MERCAT LABORAL DE VIC	74
4.2. MERCAT LABORAL DE MANLEU.	76
4.3. MERCAT LABORAL DE CENTELLES.	77
4.4. MERCAT LABORAL DE TORELLÓ.	78
4.5. MERCAT LABORAL DE PRATS DE LLUÇANÈS.	78
4.6. MERCAT LABORAL DE ST. QUIRZE DE BESORA.	79
4.7. ALTRES MUNICIPIS.	80
5. CONCLUSIONS.	80
<u>FORMACIÓ OCUPACIONAL</u>	88
1. CENTRES DE FORMACIÓ OCUPACIONAL	89
2. CURSOS, ALUMNES I SUBVENCIÓ REBUDA	89
3. ESPECIALITAT DELS CURSOS	91

Un mercat laboral, segons D. Robinson, és l'àrea geogràfica que conté als membres actuals i potencials de la mà d'obra que una empresa pot intentar contractar en determinades condicions. El marc territorial d'aquest mercat té uns límits que, en ocasions, són difícils de definir; la millora dels transports o l'atracció que certes empreses puguin exercir pot incrementar o reduir la disposició a la mobilitat geogràfica de la mà d'obra i pot incidir en els límits territorials del mercat de treball. La creació de l'Observatori del Mercat de Treball Comarca d'Osona, sorgeix en un marc en què prop del 95% de les relacions de treball que es produeixen a la comarca són entre oferta i demanda, resident a la mateixa.

L'Observatori de Mercat de Treball de la Comarca d'Osona té el propòsit de seguir les línies bàsiques -com a mínims comuns i objectius- de funcionament que des del Servei de Promoció Econòmica de la Diputació de Barcelona s'estan marcant. En aquest sentit, ja des del principi i durant els seus primers mesos de funcionament, hi ha hagut la voluntat d'explotar el conjunt de dades que des d'aquest Servei s'estan proporcionant, i fer-ho en línia als indicadors bàsics que en els darrers mesos s'estan discutint.

Més enllà, però, des de l'Observatori del Mercat de Treball de la comarca d'Osona ens hem proposat un seguit d'objectius que confiem poder anar assolint amb el mínim temps possible, i que estan orientats cap a la captació d'aquell conjunt d'informacions més microeconòmiques de la mateixa comarca. Contràriament, en aquests primers mesos de funcionament -i d'acord amb la proposta presentada en l'Oferta Pública d'Adjudicació-, els esforços s'han centrat exclusivament en l'anàlisi de les dades estadístiques que s'acostumen a analitzar des dels diferents observatoris existents, i que en bona part han estat facilitades pel mateix Servei de Promoció Econòmica de la Diputació de Barcelona. De cara al futur, ens proposem noves perspectives que, resumidament, es defineixen en les següents línies:

- 1.- Construcció d'una base de dades d'empreses de la comarca d'Osona. En l'actualitat ja es disposa d'una base de dades d'empreses que cal completar, mantenir, i orientar cap als objectius bàsics que cal perseguir des d'un Observatori del Mercat de Treball. En aquest sentit, s'ha previst l'establiment d'un primer contacte a principis del

mes de febrer de 1997 amb els directors de Recursos Humans de les principals empreses de la comarca per establir un marc de funcionament continuat en la transmissió d'informació que pugui millorar l'eficiència de les diferents accions que es desenvolupen envers al mercat de treball.

2.- En relació a l'apartat anterior, creiem que s'haurà d'aprofundir en la definició del que poden esdevenir els nous llocs de treball que es generaran a les empreses i institucions de la comarca. Igualment, o fins i tot més important, també cal establir quines seran les necessitats de llocs de treball que es produiran per la simple renovació de les persones actualment empleades, un apartat sobre el qual a partir de l'explotació actual de les dades estadístiques disponibles es pot dir ben poca cosa.

3.- Donades les particularitats del procés de creació del nostre Observatori de Mercat de Treball -fruit de l'acord de diferents institucions públiques de la comarca- creiem que una bona forma de transmetre informació actualitzada i de fàcil accés passa per la introducció de la informació processada a la xarxa Internet. En una primera fase, que finalitzaria abans del mes de març, es presentarà la informació dins de la xarxa Internet de forma estàtica. En una segona fase tenim previst poder crear el soft adequat per tal que el mateix usuari pugui delimitar quin tipus d'informació desitja.

4.- Des de l'Observatori d'Osona es vol potenciar al màxim la recerca d'informació que va estretament lligada a la formació en general, posant una especial èmfasi a l'ocupacional. A tal efecte, s'ha pensat crear els mecanismes per poder seguir la informació referent a aquests cursos d'una forma més puntual.

L'anàlisi que derivi de la consecució de cada un d'aquests objectius ha de servir per millorar el propi coneixement de la comarca, la seva evolució en relació al seu entorn econòmic més immediat i l'eficiència de les diferents accions que des de les institucions públiques i privades es desenvolupen envers al mercat de treball: tals com ara facilitar el contacte i l'adequació entre oferta i demanda, oferir una formació adient als llocs de treball que es creen en cada moment, assessorar els col·lectius amb més dificultats d'integració al mercat de treball, i en general continuar desenvolupant les seves tasques amb un recolzament informatiu molt més acurat.

Tot plegat, en una comarca que presenta una bona taxa d'activitat -superior a la mitjana de Catalunya- i una de les taxes d'atur més baixes; dues dades que sovint es plantegen disjunts en la mesura que taxes d'activitat baixes oculten taxes d'atur més elevades a les reals. A més, una comarca on es presenta una de les taxes més elevades d'incorporació de la dona al mercat de treball i que està veient créixer la població total -segons dades provisionals del cens de 1996-, en contrast amb d'altres comarques que presenten trets força similars a la nostra.

Osona participa amb un 1,87% del PIB de Catalunya; un percentatge que ha anat disminuint en els darrers anys, fruit d'un creixement inferior al de la mitjana de comarques de Catalunya. Per sectors d'activitat, destaca l'elevat pes del sector primari i secundari, tot plegat en detriment d'un sector serveis significativament poc desenvolupat. Quant a renda per càpita, Osona es situava a finals de l'any 1995 al 95% de la de Catalunya, després de la pèrdua d'un 4% respecte a la renda per càpita assolida a finals de l'any 1990. No obstant, si prenem com a referència altres indicadors de benestar en línia a la proposta de l'OCDE, resulta que Osona es posiciona com a setena comarca de Catalunya en quant a nivell de benestar.

Una de les característiques més positives de la comarca d'Osona es deriva de l'anàlisi del seu teixit empresarial i l'evolució de les dades d'ocupació. Així, en els darrers tres anys, Osona ha estat capaç de crear empreses i ocupar nous assalariats amb unes taxes de creixement que quasi doblen les del conjunt de la província de Barcelona. Unes dades que no poden amagar una excessiva atomització del teixit empresarial osonenc, amb una dimensió mitjana molt per sota de la detectada per al conjunt de la província. Una atomització que ha anat en creixement, i de forma especial en el sector industrial, en sintonia a les tendències identificades en àmbits geogràfics més amplis.

Un dels sectors clau de l'economia osonenca és el que envolta el conjunt d'activitats lligades a la indústria càrnica. El sector està teixit per un conjunt d'empreses que van des de les dedicades a la producció de pinsos compostos, passant per un elevat nombre d'explotacions porcines, un significatiu nombre d'escorxadors i sales de desfer i un important nombre d'empreses dedicades a l'elaboració de derivats càrnics. Un sector que, d'altra banda, té una forta tendència cap a un procés d'integració vertical.

D'altres sectors industrials on la comarca d'Osona destaca són, en primer lloc, el sector de la pell i els curtits, on Osona té un paper molt destacat. Però també es rellevant el teixit industrial existent en d'altres com ara les construccions mecàniques, i els electrodomèstics i l'electrònica, entre els més importants.

EVOLUCIÓ ECONÒMICA DE LA COMARCA D'OSONA

(1990-95)

1. Evolució del PIB

La comarca d'Osona ha enregistrat un creixement acumulat del PIB del 1,36 % anual, en termes reals, durant el període 1990-1995. Aquest creixement es situa lleugerament per sota de la mitjana de Catalunya, que ha estat del 1,62%. Les comarques amb un augment més dinàmic de la producció han estat el Ripollès, el Barcelonès i el Pla de l'Estany, per aquest ordre. Només les dues primeres han assolit taxes mitjanes superiors al 2% anual. Aquestes taxes mitjanes es veuen afectades negativament per la recessió del 93, any en el que pràcticament totes les comarques van tenir un creixement negatiu. En canvi, l'any 95 ha estat el del relleu: el PIB català ha crescut un 3,79% en relació al del 94, i l'osonenc un 3,21%.

L'evolució pels diferents anys ha estat la següent:

Quadre 1. PIB en pessetes corrents

Xifres en milers de milions de ptes.

	90	91	92	93	94	95
Osona	167,1	182,9	191,6	197,4	209,2	226,1
Catalunya	8668,1	9568,4	10162,7	10524,8	11413,8	12120,9
Osona/Catalunya	1,91%	1,89%	1,88%	1,88%	1,88%	1,87%

Font: Anuari Econòmic Comarcal Caixa de Catalunya i elaboració pròpia

Com a conseqüència d'aquest ritme de creixement lleugerament inferior al de la mitjana de Catalunya, la participació de la nostra comarca dins del PIB total català ha anat disminuint al llarg d'aquests anys, amb una pèrdua global de quatre centèsimes percentuals.

2. L'evolució sectorial

Al llarg del quinquenni, la composició sectorial del PIB ha tingut una evolució força paral·lela a Osona i a tot Catalunya, amb una lleugera disminució de l'aportació del sector primari, un sensible retrocés de la construcció i de la indústria fins el 94, amb una evident recuperació el 95 i un clar augment del sector de serveis.

En el primer sector, la comarca Osona està especialitzada en la ramaderia intensiva; el porcí i el boví representen la part més important de la producció, amb un 40% i un 15% respectivament del total; l'aportació d'Osona al PIB català, en aquest sector, és particularment

alta: un 4,4%, molt per sobre de la global (1,87%). El creixement del sector ha estat, el darrer any, del 3,69%.

El sector industrial és el que ha tingut millor comportament el 1995, amb un augment de la producció del 4,59%. Especialment dinàmics han estat els subsectors de productes metàl·lics i maquinària, que representen, entre tots dos, una tercera part de la indústria osonenca. El bon ritme de creixement industrial ha tingut una notable incidència sobre el mercat laboral, provocant una reducció de l'atur sectorial del 18,1% el darrer any. Els components de la demanda que més han influït en aquesta conjuntura favorable han estat l'exportació i la inversió.

Pel que fa a la construcció, hi ha dues xifres indicatives: el de vivendes acabades i el de vivendes començades. L'any 95 se'n van acabar 749, unes 60 menys que el 94, però se'n van començar 975: un augment del 7,9% respecte les començades l'any anterior; aquesta dada permet projectar un cert optimisme de cara al futur.

Quadre 2. Composició sectorial del PIB d'Osona

En milions de ptes. corrents i en %

	1990		1995	
Primari	6.907	4,13%	9.299	4,1%
Indústria	76.320	45,66%	92.077	40,6%
Construcció	14.008	8,38%	17.185	7,6%
Serveis	69.911	41,83%	108.054	47,7%
Total	167.146	100%	226.615	100%

Font: Anuari Econòmic Comarcal Caixa de Catalunya i elaboració pròpia

Val a dir que, si aquest desglossament es detallés en ptes. constants de l'any 90, és a dir, en descartéssim l'efecte de les variacions dels preus, ni la davallada relativa del sector industrial ni l'augment dels serveis serien tan acusats; en termes reals, la participació del sector secundari arribaria al 43,6% i la del terciari seria del 44,6%. Les diferències amb el quadre precedent provenen del fet que els preus dels serveis han augmentat més ràpidament que els industrials.

Quadre 3. Participació sectorial del PIB osonenc en el PIB català

En milions de ptes. i en %

	Osona	Catalunya	%
Primari	9.299	218.886	4,24
Indústria	92.077	3.677.295	2,50
Construcció	17.185	902.513	1,88
Serveis	108.054	7.322.199	1,47
Total	226.615	12.120.894	1,87

Font: Anuari Econòmic Comarcal Caixa de Catalunya i elaboració pròpia

3. Evolució de la renda per càpita

L'evolució de la població d'Osona i de Catalunya ha estat la següent:

Quadre 4. Nombre d'habitants

Any	Osona	Catalunya	Osona/Catalunya
1990	117.442	6.059.494	1,93815%
1991	118.103	6.082.030	1,94183%
1992	120.169	6.158.677	1,95121%
1993	121.135	6.208.599	1,95108%
1994	122.105	6.216.869	1,96523%
1995	122.222	6.235.277	1,96016%

Font: Anuari Econòmic Comarcal Caixa de Catalunya i elaboració pròpia

Tenim, per tant, un creixement demogràfic superior a la mitjana catalana. Combinant aquestes sèries amb les de l'evolució del PIB, constatarem la lleugera davallada de la renda per càpita osonenca en comparació amb la catalana.

Quadre 5. PIB per càpita

En pessetes corrents

Any	Osona	Catalunya	Osona/Catalunya
1990	1.423.221	1.430.501	99%
1991	1.548.433	1.573.227	98%
1992	1.594.398	1.650.143	97%
1993	1.629.730	1.695.200	96%
1994	1.713.138	1.792.515	96%
1995	1.854.124	1.943.922	95%

Font: Anuari Econòmic Comarcal Caixa de Catalunya i elaboració pròpia

Parcialment, aquestes dades es podrien explicar per la lleugera diferència que hi ha hagut en l'evolució dels preus, que a la comarca d'Osona han crescut menys que en el conjunt del país. A continuació podem veure i comparar els deflactors respecte l'any base, i que per tant ens donen una referència de la incidència acumulativa de la inflació.

Quadre 6. Deflactor del PIB

Base 100 per 1990

	91	92	93	94	95
Osona	106,3	111,3	116,4	120,7	126,7
Catalunya	107,1	113,1	118,8	123,1	129,9

Font: Anuari Econòmic Comarcal Caixa de Catalunya i elaboració pròpia

Però òbviament, no podem fer servir aquests deflactors per a obtenir una comparació dels PIB per càpita reals; estariem calculant unes produccions en pessetes constants de l'any

90 diferents per Osona i per Catalunya, la qual cosa no tindria sentit, i menys en una economia tan dinàmica, comercialment parlant, com la catalana.

Si el nivell de renda mitjà de la comarca d'Osona ha disminuït respecte el català, el mateix podem dir del PIB per càpita de Catalunya respecte el d'Espanya, tot i que segueix estant per damunt de la mitjana. L'evolució dels darrers anys ha estat la següent:

Quadre 7. Comparació del PIB per càpita
Índex 100 per Total Espanya

	90	91	92	93	94	95
Osona	120	120	115	113	112	112
Catalunya	121	121	119	118	117	117

Font: Anuari Econòmic Comarcal Caixa de Catalunya i elaboració pròpia

Aquesta taula posa de manifest l'especial intensitat amb que la recessió del 92 i del 93 va afectar tant a Catalunya com a Osona, mentre que l'estabilitat sembla presidir la recuperació dels anys 94 i 95.

4. El nivell de benestar

A les dades anteriors caldria fer els següents considerants. El PIB per càpita és un bon indicador del nivell de creixement econòmic d'un territori, però no és pas l'únic ni el definitiu, ni dóna sempre una idea prou precisa del grau de desenvolupament o del nivell de benestar. A més a més, quan la unitat territorial és reduïda pot generar dificultats de definició. En termes generals s'acostuma a acceptar com a únic el valor de la renda, estigui calculada aquesta com a suma del valor de la producció de béns i serveis finals, com a suma d'ingressos dels habitants o com el total de la despesa feta en el territori. Ara, quan l'àrea geogràfica objecte d'estudi és petita, aquesta triple identitat pot quedar desvirtuada i tenir un pes rellevant el volum de transferències inter-territorials. Fins i tot els desplaçaments diaris dels habitants poden tenir un pes decisiu; és el que s'esdevé, per exemple, a la Ribera d'Ebre, que en les classificacions utilitzades apareix amb el PIB per càpita més alt de les comarques catalanes en la mitjana del període 90-95. Això és fruit, d'una banda, de la concentració industrial en sectors com el químic o la producció d'energia elèctrica d'origen nuclear, que tenen una taxa de productivitat per treballador més alta que la mitjana; i d'una altra, que bona part dels ocupats d'aquestes indústries procedeixen de comarques veïnes, fet que redueix significativament el denominador

del quocient PIB/núm. d'habitants. Per tot això és convenient matisar les dades anteriors i completar-les amb altres indicadors de benestar. Té un particular interès l'agrupació d'aquests indicadors en components que la OCDE defineix com àrees de preocupació social. Com que aquestes dades són molt heterogènies, perquè mesuren aspectes tan diversos com la salut, l'educació i la cultura, si es vol proporcionar informació resumida cal treballar amb índex construïts a partir de tècniques estadístiques, com la coneguda per la "*tècnica de components principals*". Hom disposa d'una classificació de les comarques catalanes avaluades segons sis components, per cada un dels quals s'ha tingut en compte una sèrie de factors, que són els següents:

Educació: infraestructura educativa (escoles, places escolars, etc.), nivell educatiu assolit per la població i nivell d'alfabetització.

Cultura: infraestructura cultural (teatres, cinemes, auditoris...), herència cultural (arxius), difusió cultural i infraestructures de difusió (museus, biblioteques).

Sanitat: infraestructura sanitària (hospitals, metges, etc.), salut de la població (índex de mortalitat o malalties declarades obligatòriament) i accés o proximitat als recursos bàsics sanitaris.

Serveis socials: infraestructura dedicada a la infantesa i al jovent, transferències de renda de l'administració als grups menys afavorits, infraestructura dedicada als disminuïts.

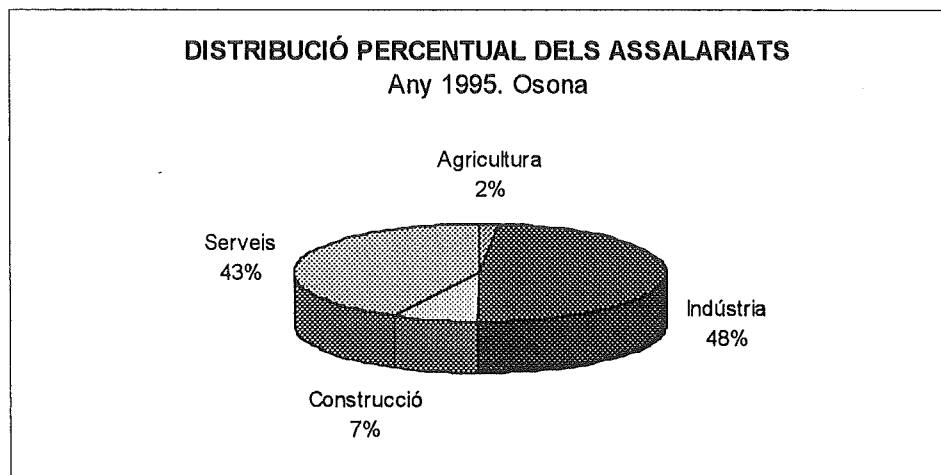
Població: potencial de la població a mig i llarg termini (proporció de població jove i taxa d'activitat) i volum comarcal.

Calculats els índex comarcals en base a tots aquests components, i en relació a la mitjana de Catalunya (100), resultaria que la comarca més ben situada és el Gironès, amb un índex de 122,26, seguida, per aquest ordre, pel Baix Camp, la Cerdanya, l'Alt Penedès, el Barcelonès, l'Anoia i Osona. Osona, seria, doncs, la setena comarca catalana en nivell de benestar, amb un índex de 105,76, és a dir, amb un benestar superior en prop del 6% a la mitjana catalana.

TEIXIT EMPRESARIAL I OCUPACIÓ A OSONA

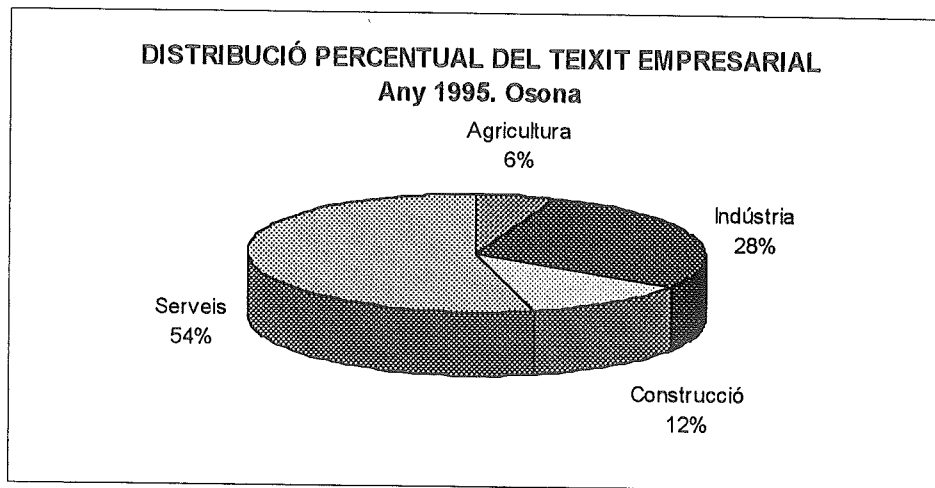
1.- Evolució més recent

La comarca d'Osona té, segons dades de l'Institut Nacional de Seguretat Social (INSS), entorn a les 5.000 empreses operatives que donen treball a poc més de 31.000 assalariats¹. El sector terciari és el sector amb un major nombre d'empreses, encara que no d'assalariats. Així, els serveis acullen el 54% del teixit empresarial, mentre que en xifres de treball concentren entorn del 42,5% d'assalariats. És justament la Indústria la que, amb més de 15.000 assalariats, aporta el major nombre de llocs de treball; concretament el 48,6% dels assalariats d'Osona. La construcció ocupa un 7,2% d'assalariats i l'agricultura el 1,6%.

Font: INSS i elaboració pròpia

¹ En aquestes dades només es comptabilitzen persones assalariades per compte d'altri.

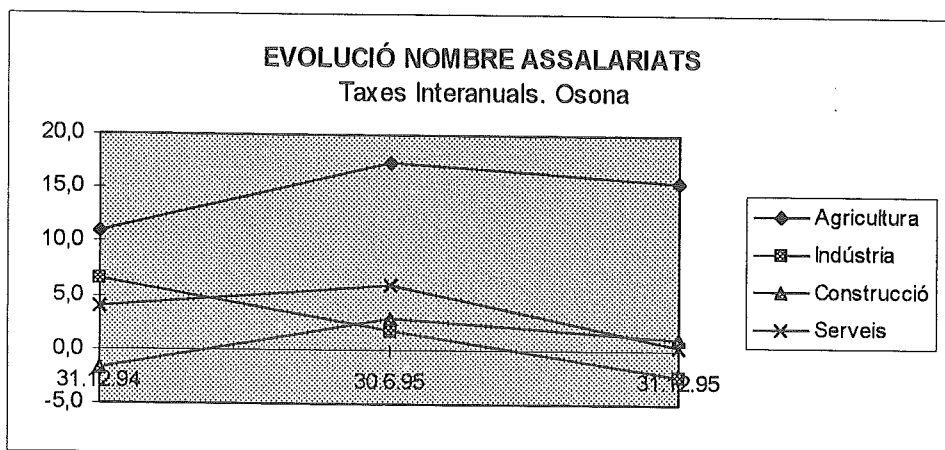

Font: INSS i elaboració pròpia

Des d'un punt de vista evolutiu és fàcil contrastar com és justament l'agricultura el sector que ha registrat les taxes interanuals de creixement més positives en quant a nombre d'assalariats. En un panorama d'estancament generalitzat, es pot veure que l'agricultura ha crescut a ritmes interanuals superiors al 10% i el 15%. Per contra, l'evolució del nombre d'assalariats en la indústria és força menys positiva. Després d'una taxa de creixement interanual superior al 5% per l'any 1994 (cal recordar que l'any 1993 fou un any de veritable recessió econòmica); aquesta esdevé negativa a finals de l'any 1995.

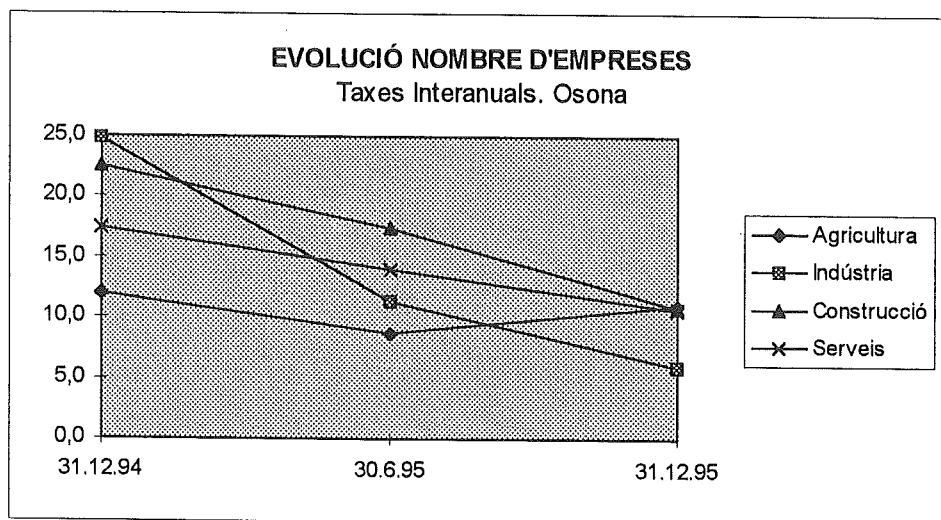
En la construcció no s'assoleix una taxa de creixement positiva fins a l'any 1995, essent l'únic sector econòmic amb taxes de creixement negatives per a l'any 1994.

Finalment, les taxes de creixement del sector serveis són les que han permès mantenir, i fins i tot incrementar, el nombre d'assalariats a Osona, compensant la caiguda en el nombre d'assalariats de la indústria.

Font: INSS i elaboració pròpia

Quant a l'evolució del nombre d'empreses destaquen les taxes de creixement positives que s'han produït en els quatre sectors econòmics. Es pot comprovar, igualment, com hi ha un clar alentiment en el procés de creació d'empreses, passant d'unes taxes de creixement interanual l'any 1994 que es movien entre el 10 i 25%, a unes taxes per l'any 1995 que varien entre el 5 i poc més del 10%. On més clarament s'identifica aquest alentiment és en el sector industrial.

Font: INSS i elaboració pròpia

Aquest procés tan accelerat en la creació de noves empreses, i que no ha estat seguit amb la mateixa intensitat a nivell d'assalariats, ha produït una caiguda continuada de la dimensió mitjana del teixit empresarial de la comarca d'Osona. Així, d'una dimensió mitjana de finals de l'any 1993 de 7,8 assalariats per empresa, s'ha passat a una xifra de

6,2. Aquesta pèrdua de dimensió empresarial mitjana és especialment important en la indústria, que en només dos anys ha vist reduïda la grandària mitjana de les seves empreses en quasi 3 assalariats. El sector on no s'ha produït aquest procés és l'agrícola, si bé es tracta del sector més atomitzat del conjunt de teixit empresarial.

Aquesta tendència no és aliena a l'evolució detectada pel conjunt de la província de Barcelona. Així, entre l'any 1993 i 1995, la dimensió de les empreses situades a Barcelona ha passat de 8,54 empleats a només 7,6 de mitjana. Procés que ve explicat en bona part per les tendències més recents d'*outsourcing* (segregació i subcontractació) d'aquelles activitats que no representen el cor de l'activitat empresarial. Això explicaria l'actual procés de creació d'empreses dins d'un panorama on, primer, no creix de forma sensible l'ocupació total i, segon, on la dimensió mitjana de les empreses cau al mateix temps que se n'estan creant de noves. Evidentment, on aquesta tècnica de gestió empresarial té majors possibilitats de desenvolupament és en el sector industrial, on altrament es produeix el major estancament de l'ocupació malgrat ser un sector en expansió pel que fa a nombre d'empreses.

Quadre 1. Dimensió Mitjana del Teixit Empresarial

Anys 1993-96. Osona

Sector	31.12.93	30.6.94	31.12.94	30.6.95	31.12.95
Agricultura	1,8	1,7	1,8	1,8	1,8
Indústria	13,5	12,1	11,5	11,0	10,6
Construcció	5,2	4,5	4,1	3,9	3,8
Serveis	6,1	5,6	5,4	5,2	4,9
Total	7,8	7,1	6,8	6,5	6,2

Font: INSS i elaboració pròpia

2.- Una visió comparada

L'estructura productiva de la comarca d'Osona presenta notables diferències respecte a l'estructura que s'identifica pel conjunt de la província de Barcelona. Aquestes diferències es resumien de la següent manera: primer, major pes de l'agricultura i ramaderia en quant a xifres d'ocupació. Segon, la presència de certs sectors industrials que esdevenen el nucli de la indústria osonenca i que, en comparació amb el conjunt de la província de Barcelona, tenen un pes significativament molt més elevat. I finalment, el menor pes que en termes generals tenen els sectors Serveis dins l'economia osonenca.

En el capítol d'agricultura i ramaderia destaca, per la seva importància, el sector de l'explotació de bestiar porcí, de manera que a Osona s'ocupa el 65% d'assalariats del total de la província de Barcelona. També és destacable l'ocupació que aporten les explotacions forestals i que representen el 40% de l'ocupació identificada a nivell de la província de Barcelona.

Els sectors industrials osonencs de més importància són aquells que en termes generals s'inclouen dins el que s'anomena "Altres indústries manufactureres". En concret, activitats com ara indústria càrnica recullen el 7,8% de l'ocupació assalariada d'Osona, un percentatge molt superior si es compara amb l'1,6% que aquest mateix sector representa en xifres d'ocupació per al total de la província de Barcelona. Dins aquest conjunt d'activitats destaca, per a la seva importància, el nombre d'assalariats vinculats al sacrifici de bestiar i preparació de carn, que es situa per sobre dels 2.000 assalariats i que venen a representar més del 30% de l'ocupació generada en el total de la província de Barcelona.

Un altre sector amb molta presència dins l'economia osonenca és la indústria tèxtil, que concentra un 12% de l'ocupació de la comarca d'Osona, dada molt superior a la que s'identifica pel total de la província de Barcelona (3,5% de l'ocupació). És la indústria del cotó qui amb quasi 3.500 llocs de treball concentra bona part del sector. Una ocupació que, d'altra banda, es concentra en gran mesura en l'empresa Hilados y Tejidos Puigneró S.A.

També la indústria de la pell esdevé una de les més significatives, ocupant el 3,5% d'assalariats a Osona, mentre que a nivell de Barcelona aquesta xifra és només del 0,3%. La importància d'aquesta indústria dins d'Osona és prou significativa quan es comprova que la nostra comarca concentra més del 35% d'ocupació de la província de Barcelona en l'adobament de cuirs i pells.

Cal destacar, també, la importància de la indústria de la fusta i el moble a Osona. Aquest sector dóna treball al 4,1% dels assalariats d'Osona, mentre que a nivell de la província de Barcelona el percentatge és de l'1,1%. Concretament, dins les activitats incloses en aquest sector destaquen, per a Osona, les relacionades amb la serralleria i amb la fabricació de mobles de fusta.

Pel que fa al sector Serveis, les principals diferències respecte al conjunt de la província de Barcelona es concentren en sectors d'activitat com ara el Comerç a l'engròs -bàsicament per la importància que aquesta activitat té en la comarca del Barcelonès com a capital de Catalunya-, en la Restauració i en els Serveis per a les empreses.

Quadre 2. Assalariats i nombre d'empreses

Any 1995. Percentatges per tipus d'activitat

Sector d'activitat	Osona		Prov. Barcelona	
	Assalariat	Empreses	Assalariat	Empreses
Agricultura	1.6	5.5	1.3	7.7
Energia i aigua	0.3	0.2	0.7	0.1
Transformació de minerals no energètics	1.6	1.5	5.2	1.8
Química				
Indústria transformadora de metalls	13.2	9.6	11.3	6.8
Altres indústries manufactureres	33.5	17.1	13.9	10.5
Construcció	7.2	11.9	5.8	7.6
Comerç, restauració, hostalatge i reparacions	19.9	31.6	22.0	34.1
Transport i comunicacions	2.1	3.5	4.3	3.7
Finances, assegurances i Serveis a les empreses	3.7	5.7	10.3	9.3
Altres Serveis	16.8	13.4	25.3	18.4
Total	100.0	100.0	100.0	100.0

Font: INSS i elaboració pròpia

En relació amb la dimensió del teixit empresarial d'Osona cal destacar la major atomització d'aquest envers les dades globals de la província de Barcelona. En termes generals, s'observa un major pes percentual del conjunt d'empreses amb menor dimensió, tot plegat en detriment del pes d'empreses amb dimensions més grans. A Osona, un 63,6% dels assalariats tenen treball en empreses de menys de 50 empleats, mentre que per al conjunt de la província de Barcelona aquest percentatge és de només el 54,2%, quasi un 10% menys.

Quadre 3. Assalariats i nombre d'empreses

Any 1995. Percentatges per tram de grandària

Dimensió empresarial	Osona		Prov. Barcelona	
	Assalariats	Empreses	Assalariats	Empreses
D'1 a 5 assalariats	23.8	81.1	18.9	79.4
De 6 a 10	10.4	8.7	9.4	9.4
D'11 a 25	17.2	6.8	14.8	7.0
De 25 a 50	12.2	2.2	11.1	2.4
De 51 a 100	7.8	0.7	9.0	1.0
De 101 a 250	13.5	0.5	10.9	0.5
De 251 a 500	3.9	0.1	7.8	0.2
Més de 500 assalariats	11.2	0.1	18.1	0.1
Total	100.0	100.0	100.0	100.0

Font: INSS i elaboració pròpia

Una de les dades més positives de la comarca d'Osona ens apareix quan es comparen les dades de la comarca amb les de la província de Barcelona en relació amb la capacitat de creació de llocs de treball assalariat. Així, tenim que mentre a nivell de la província de Barcelona només s'assoleix un creixement en el nombre d'assalariats entre els anys 1993 i 1995 del 4,2%, aquest mateix percentatge a nivell de la comarca d'Osona és del 7,3%, quasi el doble. Diferències de creixement que es repeteixen quan comparem les taxes de creixement referides a nombre d'empreses.

Quadre 4. Ocupació assalariada d'Osona i Barcelona

	Estructura d'Ocupació		Taxa de Variació
	1993	1995	
Osona	2,23	2,35	7,26
Resta Prov. Barcelona	97,77	97,65	4,22
Total Prov. Barcelona	100,0	100,0	4,23

Font: INSS i elaboració pròpia

3.- Especialització segons àrees geogràfiques de la comarca d'Osona

En el següent quadre s'ha dividit la comarca d'Osona en quatre àmbits geogràfics. Divisions que venen, en certa manera, imposades per la agrupació de municipis que realitza el mateix INSS a nivell d'oficines de cotització. Aquests àmbits

s'han identificat sota els següents noms: Vic i rodalies², la Vall del Ges³, la Mancomunitat⁴ i, Manlleu i rodalies⁵.

Cadascun d'aquests àmbits geogràfics té una certa especialització relativa⁶ en algun sector productiu. En el cas de Vic i rodalies, es detecta un important sobrepes del conjunt d'activitats lligades directament amb el comerç, la restauració, l'hostalatge i les reparacions, així com d'altres serveis diversos fruit, evidentment, de la seva capitalitat des d'un punt de vista comarcal. Contràriament, aquest àmbit geogràfic està subespecialitzat en la indústria transformadora de metalls, en la construcció i en els serveis de transport.

A la Vall del Ges destaquen els nivells d'especialització relativa assolits en la construcció i en la indústria transformadora de metalls, així com també en els serveis de transport. Per contra, el conjunt d'activitats lligades a l'agricultura, a la transformació de minerals no energètics i a la química, i al comerç i finances són les que en termes relatius tenen una menor presència en aquest àmbit geogràfic.

Pel que fa a la Mancomunitat, els àmbits d'especialització són la transformació de minerals no energètics, la construcció i la indústria transformadora de metalls. I on de

² Recull les poblacions de Vic, Taradell, Sant Julià de Vilatorrada, Prats de Lluçanès, Gurb, Oristà, Calldetenes, Vilanova de Sau, Sant Bartomeu del Grau, Sant Eulàlia de Riuprimer, Santa Eugènia de Berga, Masies de Voltregà, Olost, Malla i Folgueroles, entre les més importants.

³ Inclou les poblacions de Torelló, Sant Vicenç de Torelló i Sant Pere de Torelló, i per proximitat hem afegit també la població d'Orís.

⁴ Recull les poblacions de Tona, Seva, Sant Martí de Centelles, Collsuspina, Centelles i Hostalets de Balenyà.

⁵ Inclou les poblacions de Manlleu, Rupit i Pruit, Santa Maria del Corcó, Sant Hipòlit de Voltregà i Roda de Ter.

⁶ Calculada com $\frac{X_{ij}}{\frac{X_j}{X_i} X_{..}}$, X_{ij} és el nombre d'assalariats per l'àmbit i , i el sector j . I on $X_{..}$ indica el total d'assalariats d'Osona, i X_j és el total d'assalariats pel sector j , i X_i és el total d'assalariats per l'àmbit i .

nou es presenta un menor grau d'especialització són les activitats lligades al comerç i altres serveis, així com també a les finances.

Finalment, l'àrea de Manlleu i rodalies presenta tres sectors de notable especialització relativa, i que no són altres que el sector financer -fruit de la presència de la Caixa de Manlleu-, la indústria transformadora de metalls i l'energia.

Quadre 5. Índex d'especialització relativa sobre xifra d'assalariats
Any 1995. Osona

Sector productiu	Vic i rodalies	Vall del Mancomunitat		Manlleu i rodalies
		Ges	at	
0.- Agricultura i ramaderia	0,97	0,18	1,17	1,42
1.- Energia i aigua	1,02	0,00	0,17	2,05
2.- Transformació de minerals no energètics. Químic	1,03	0,08	1,57	0,97
3.- Indústria transformadora de metalls	0,48	2,01	1,38	1,87
4.- Altres indústries manufactureres	1,06	1,01	1,02	0,78
5.- Construcció	0,74	1,52	1,64	1,12
6.- Comerç, restauració, hostalatge i reparacions	1,22	0,63	0,76	0,65
7.- Transport i comunicacions	0,80	1,40	1,38	1,17
8.- Finances, assegurances i serveis a empreses	0,88	0,54	0,42	2,04
9.- Altres serveis	1,19	0,62	0,70	0,81
TOTAL	1,00	1,00	1,00	1,00

Font: INSS i elaboració pròpia. El valor 1 indica que no hi ha especialització relativa, els valors per sobre d'1 indiquen el nivell d'especialització i els valors per sota d'1 els nivells de subespecialització.

L'evolució dins dels dos darrers anys ha estat diferent per cadascun d'aquest àmbits geogràfics. D'una banda, tenim que l'àrea que ha assolit una menor taxa de creixement en el nombre d'ocupació assalariada és la de Vic i rodalies, amb un creixement del 5,6%. Un percentatge que està força per sota del creixement general assolit a nivell de comarca, i que es situa en el 7,3%. Per contra, les altres tres àrees han assolit creixements molt superiors, propers al 10%.

Quadre 6. Ocupació assalariada per àmbits geogràfics

	Estructura d'Ocupació		Taxa de Variació
	1993	1995	
Vic i rodalies	59,8	58,9	5,6
Vall del Ges	9,4	9,7	10,6
Mancomunitat	12,6	12,9	9,8
Manlleu i rodalies	18,2	18,5	9,2
Total Osona	100,0	100,0	7,3

Font: INSS i elaboració pròpia.

4.- Creació i destrucció de llocs de treball

Des de desembre de 1993 fins a desembre de 1995 l'economia osonenca ha creat aproximadament quelcom més de 2.000 llocs de treball assalariat per compte aliena. Un 6% d'aquests llocs de treball s'han creat dins de l'agricultura i ramaderia, un 25-30% en la indústria, i un 62-67% en el sector Serveis. La construcció no ha tingut efectes importants en la generació de llocs de treball.

Per períodes, els creixements més importants es varen produir durant l'any 1994, mentre que l'any 1995 no ha estat excessivament positiu en quant a la creació de nous llocs de treball. Concretament, durant l'any 1995 s'ha produït una reducció en la xifra total d'assalariats dins de la indústria, només compensada pels creixements en el sector serveis i en l'agricultura i ramaderia.

A continuació, es relacionen els sectors amb un major nivell de variació en xifres d'ocupació. La comparació s'ha fet a nivell de tres dígit de CNAE-74 entre les xifres d'ocupació assalariada per compte aliena dels anys 1993 i 1995. La relació recull aquells sectors -identificant CNAE i descripció de l'activitat- on s'han creat o destruït més de 30 llocs de treball, així com també l'evolució percentual que ha tingut, a nivell de la comarca d'Osona, cadascun d'aquests sectors.

La primera dada serveix per identificar en quin tipus d'activitats s'estan creant o destruint més llocs de treball, pel que fa a la segona la seva utilitat es resumeix en veure quina és l'evolució de cadascun dels sectors mencionats a un nivell més ampli com ara la província de Barcelona. Cal esmentar que les dades no presenten un nivell de certesa absoluta, ja que quan es fan anàlisis de les dades de l'INSS a nivell de tres dígit es detecten incongruències importants. Malgrat tot, creiem que les dades són de la suficient importància com per aportar-les amb aquest nivell de detall.

Quadre 7. Sectors amb major creixement d'ocupació

Anys 1993-95. Comarca d'Osona

CNAE 74	Activitat	Δ Assalariats a Osona	% Var. a Barcelona
431	Indústria del cotó i les seves mescles	155	-7,8
316	Fabricació d'eines en metall	150	-2,7
642	Comerç al detall de tèxtils, confecció, etc.	138	4,7
959	Altres serveis prestats (dins d'organitzacions socials)	130	4,3
912	Administracions locals	105	4,3
641	Comerç al detall de prod. alimentació	102	6,0
647	Altre comerç al detall	89	5,6
644	Comerç al detall d'art. de parament de la llar	83	8,9
468	Indústria del moble	82	-2,5
651	Restaurants	78	7,5
430	Altres indústries tèxtils	75	-12,2
849	Altres Serveis a les empreses	74	48,0
616	Altre comerç a l'engròs	70	11,4
354	Fabricació de components electrònics en circuits integrats	70	18,1
614	Fabricació de prod. metàl·lics estructurals	67	5,7
969	Altres Serveis recreatius	64	13,3
921	Serveis de sanejaments de vies públiques i similars	63	-5,0
329	Construcció de màquines d'equip mecànic	62	5,0
922	Serveis de neteja (destinats a la venda)	61	24,7
723	Transport de mercaderies per carretera	53	2,1
342	Fabricació de material elèctric	52	-6,9
482	Transformació de matèries plàstiques	49	4,1
611	Comerç a l'engròs de prod. alimentaris	48	8,3
941	Hospitals, clíniques i medicina humana	44	1,8
312	Forja i estampació	42	-1,0
940	Sanitat i serveis veterinaris	41	15,0
504	Instal·lació, muntatge i acabats d'edificis i obres	39	11,7
935	Centres de formació i perfeccionament professional	39	56,9
319	Tallers mecànics independents	38	16,1
932	Centres d'educació de General Bàsica	37	0,6
481	Transformació del cautxú	37	9,7
661	Hotels i pensions amb restaurant	36	6,8
322	Construcció de màquines per treballar el metall, la fusta i altres	36	-8,7
052	Explotació forestal	35	75,0
936	Personal docent independent i altres centres educatius	35	11,5
502	Construcció immobles	34	13,3
645	Comerç al detall de vehicles automòbils i motocicletes	34	5,3
432	Indústria de la llana	31	-9,1
653	Establiments de begudes i cafès	30	31,9

Font: INSS i elaboració pròpia

Quadre 8. Sectors amb major decreixement d'ocupació
Anys 1993-95. Comarca d'Osona

CNAE 74	Activitat	Δ Assalariats a Osona	% Var. a Barcelona
648	Comerç mixt al detall en Grans Superfícies	-172	23.2
501	Edificació i obres públiques. Demolicions	-126	-15.4
251	Fabricació de productes químics bàsics	-93	-4.2
413	Sacrifici de bestiar, preparació i conserves de carn	-89	-3.6
474	Arts gràfiques	-77	-3.6
433	Indústria seda	-41	-3.9
842	Comptabilitat, Consellers Fiscals i Censors Jurats	-37	1.6
325	Construcció de màquines i equips per a la mineria, siderúrgia i construcció	-34	17.4

Font: INSS i elaboració pròpia

5.- Principals empreses

El sector de l'alimentació és un dels més importants dins del teixit empresarial de la comarca d'Osona. Entre les diferents subactivitats tenim un conjunt d'empreses dedicades a la fabricació de pinsos compostos. Destaquen, dins d'aquest sector, les empreses de Pinsos Baucells, Pienso Compuestos, Coop. Agrària Comarcal Plana de Vic i Pinsos Sant Antoni. Entre les quatre empreses varen assolir una facturació total l'any 1995 superior als vint-i-tres mil milions de pessetes, i ocupen prop de 200 persones.

Les dades d'ocupació i facturació no han variat de forma molt significativa al llarg dels darrers anys, si bé mostren en termes generals una tendència lleugerament positiva.

Quadre 9. Fabricació de pinsos compostos
Any 1995

Empresa	Facturació	Plantilla
Pinsos Baucells SA	14.150	112
Pienso Compuestos Victoria SA	3.500	25
Cooperativa Agrària Comarcal Plana de Vic	3.100	25
Pinsos Sant Antoni SA	2.400	30

Nota: Elaboració pròpia. Dades Fomento 30.000

La presència d'empreses dedicades al sacrifici d'animals i les seves corresponents sales de desfer és molt important a la comarca d'Osona. Entre les sis principals empreses

del sector assoleixen un volum de facturació total proper als 45 mil milions de pessetes, i generen una ocupació total superior als 600 llocs de treball.

L'evolució recent d'aquestes empreses és realment espectacular. Només en quatre anys diverses d'aquestes empreses han doblat i triplicat les seves xifres de facturació. En termes globals, aquestes mateixes empreses varen facturar l'any 1991 per valor de 16,5 mil milions de pessetes, i ocupaven unes 340 persones. És, sens dubte, un dels sectors amb més expansió dins el context empresarial osonenc.

Bona part d'aquestes empreses estan participades per empreses dedicades a la producció de pinsos. Aquest és el cas de Patel SA, participada per l'empresa Piensos Casadesús, i també és el cas de Javicsa, que està participada en un 100% del seu capital per l'empresa Piensos Baucells SA. Aquest procés respon a la voluntat d'integrar verticalment ambdues activitats.

Quadre 10. Escorxadors i sales de desfer Any 1995

Empresa	Facturació	Plantilla
Patel SA	10.671	199
Cárnicas Toni Josep SA	8.240	60
Cárnicas Solà SA	7.400	111
Javicsa	7.100	85
Matadero Frigorífico del Ges SA	5.946	93
Industrias Cárnicas Montronill SA	5.532	65

Nota: Elaboració pròpia. Dades Fomento 30.000

Finalment, destaca dins de la comarca d'Osona la presència d'un elevat nombre d'empreses dedicades a la fabricació d'embotits, patés i similars, derivats especialment del bestiar porcí. Entre les empreses més importants tenim Casa Tarradellas, La Piara i Embotits Monells.

L'esforç que des d'aquestes empreses es ve realitzant en els darrers temps és també molt significatiu, i n'assegura la seva futura viabilitat. Proves d'aquest esforç en són el fet que Casa Tarradellas fos al llarg de l'any 1995 la primera empresa càrnica espanyola en aconseguir la certificació segons la norma ISO 9001, acreditada en aquest cas per Lloyd's Register Quality Assurance. També destacar, en aquest sentit, l'esforç

inversionista que s'està realitzant a La Piara SA, amb la construcció d'una nova planta de producció.

L'evolució pel que fa a xifres de facturació i plantilles són igualment positives, especialment entre les empreses més importants on, quasi en termes generals, s'ha doblat la facturació en només els quatre darrers anys. Per contra, entre les empreses de dimensió més reduïda, com ara Productos del Cerdo de Vic SA, Embutidos La Vigatana, i Sucesores de J. Pont SA, l'evolució no ha estat tan positiva.

Quadre 11. Fabricació d'embotits i similars

Any 1995

Empresa	Facturació	Plantilla
Casa Tarradellas SA	12.000	300
La Piara SA	11.850	530
Embotits Monells SA	5.766	105
Embotits Espiña SA	2.200	70
Productos del Cerdo Vic SA	1.400	40
Cárnicas Frío SA	1.020	41
Embutidos Solà SA	980	46
Sucesores de J. Pont SA	950	35
Embutidos La Vigatana SA	515	30

Nota: Elaboració pròpia. Dades Fomento 30.000

Finalment, destacar dins del sector de l'alimentació la presència d'empreses dedicades a l'elaboració de productes làctics. En concret, l'empresa Comercial Láctea Industrial SA, que elabora i comercialitza llet envasada sota la marca 'Letel', és l'empresa més destacable. Aquesta empresa és participada majoritàriament per l'accionista Josep Erra Musach.

Les dades de facturació de l'empresa han crescut de forma continuada en els darrers anys, mentre que la plantilla total es mostra estabilitzada entorn al centenar de persones.

Quadre 12. Elaboració de productes làctics

Any 1995

Empresa	Facturació	Plantilla
Comercial Láctea Industrial SA	5.143	100
Lácteos Ubach SA	700 ¹	32 ¹

Font: Elaboració pròpia. Dades Fomento 30.000. Nota 1: Dades exercici 1994

Dins també del sector de l'alimentació, però desvinculat de la indústria càrnica, tenim tres empreses d'una dimensió suficientment important com per ser comentades, si bé en les dues primeres la part més important de la seva facturació és de caire comercial.

Aquestes empreses són Frigorífics Ferrer SA -dedicada a la producció, distribució i comercialització de peix congelat i fresc-, Casa García SA -dedicada a l'elaboració i distribució de begudes carbòniques i refrescants-, i Jaime Ylla i Aliberch SA que produeix farines.

Tant pel que fa a xifres de facturació com també a les xifres d'ocupació les tres citades empreses han mostrat una certa estabilitat en els darrers anys.

Quadre 13. Altres de l'alimentació

Any 1995

Empresa	Facturació	Plantilla
Frigorífics Ferrer SA	2.200	70
Casa García SA	915	48
Jaime Ylla i Aliberch	630	18

Nota: Elaboració pròpia. Dades Fomento 30.000

En el sector de les construccions mecàniques hi ha, dins de l'àmbit territorial d'Osona, un conjunt d'empreses que superen els mil milions de pessetes de facturació. Aquestes són, per l'any 1995, Some SA -dedicada al troquelat de peces metàl·liques-, Pedro Roquet SA -dedicada a la fabricació de cilindres hidràulics i altres similars-, Electro-Jet SA -dedicada a la fabricació, comercialització i venda de màquines auxiliars per a la indústria tèxtil-, Agric SA -dedicada a la fabricació de maquinària agrícola-, Sodeca SA -dedicada a la fabricació de ventiladors industrials- i Amura SA que produeix envasos industrials.

Malgrat no existir homogeneïtat en l'evolució de les xifres de facturació d'aquestes empreses, sí que es detecta un cert estancament o, fins i tot, disminucions. Igualment, les xifres d'ocupació mostren una certa pèrdua de llocs de treball, especialment en el cas de Pedro Roquet SA, Prensoland SA i Agric SA.

Quadre 14. Construcció mecàniques

Any 1995

Empresa	Facturació	Plantilla
Some SA	1.910	105
Pedro Roquet SA	1.900	210
Electro-Jet SA	1.388	37
Agric SA	1.100	55
Sodeca SA	1.095	36
Amura SA	1.012	47
Presoland SA	950	65

Nota: Elaboració pròpia. Dades Fomento 30.000

En el món dels electrodomèstics i l'electrònica es detecta la presència, a Osona, de quatre empreses que són el nucli dur d'aquest sector a la comarca. Aquestes empreses són Girbau SA -dedicada a la fabricació de màquines per a rentar de caràcter industrial-, Diemen SA -dedicada a la fabricació de components electrònics de TV, Electro Mecànica Cata SA -dedicada a la fabricació d'extractors domèstics per al bany i la cuina.

Les xifres de facturació s'han mantingut amb una relativa tendència al creixement, mentre que la xifra d'ocupació és mostra notablement més estable.

Quadre 15. Electrodomèstics i electrònica

Any 1995

Empresa	Facturació	Plantilla
Girbau SA	4.679	256
Diemen SA	2.990	35
Electro Mecànica Cata SA	1.630	70
Electrònica Albiral SA	500	27

Nota: Elaboració pròpia. Dades Fomento 30.000

La Farga Lacambra és la principal empresa d'Osona dedicada al sector de la metal·lúrgia. La seva activitat es centra en la producció d'alambro de coure -matèria primera del fil elèctric-, així com també la producció de tubs de coure. L'empresa s'ha recuperat del procés de suspensió de pagaments que va realitzar a finals de l'any 1993, i sembla estar en condicions d'afrontar el futur immediat amb bones perspectives. Un futur que no anirà lligat al del grup mexicà Iusa, després de trencar-se les negociacions per a l'entrada d'aquesta empresa en un 50% del capital.

La xifra de facturació ha superat els onze mil milions de pessetes amb una plantilla força estabilitzada entorn els 140 empleats.

Quadre 16. Metalúrgia

Any 1995

Empresa	Facturació	Plantilla
La Farga Lacambra	11.202	133

Nota: Elaboració pròpia. Dades Fomento 30.000

El sector de les pells i els adobats ha vist recuperar posicions en els darrers anys. Per sobre de tot, destaca la presència del Grup Industrial Colomer SA, que coordina i gestiona les activitats de les empreses participades Jaime Hugas de l'Hospitalet, Curtidos Noguera de Palma de Mallorca, Pielés Quintana de Celrà, Pielés Segura de Molina de Segura, Pielés del Llobregat de Cercs, Pomar y Padrós de Pamplona, Comercial Italo Española a Montmeló, Colomer Internacional a Luxemburg, Curtidos Barcino de Barcelona, Curtidos Melus de Saragossa, Curtidos del Sur de Molina de Segura, Ebropiel de Saragossa i Pasvic, a la mateixa ciutat de Vic.

En els darrers tres anys l'empresa ha vist créixer la seva facturació en un 40%, mentre que la xifra d'ocupació s'ha mantingut estabilitzada.

Curtidos Codina SA i Anter es dediquen a l'adobament de pells ovines. Les seves xifres de facturació han crescut respecte a les assolides ara fa quatre anys, així com també les seves plantilles.

Quadre 17. Pell, calçat i adobats

Any 1995

Empresa	Facturació	Plantilla
Grupo Industrial Colomer SA	21.350	875
Curtidos Codina SA	4.498	188
Antel SA	3.041	80
Félix Alier SA	700	50
Genís i Rius SA	758	80
Curtidos Sallés SA	937	32

Nota: Elaboració pròpia. Dades Fomento 30.000

Parlar de sector tèxtil a Osona és parlar en bona mesura de Hilados y Tejidos Puigneró SA. Aquesta empresa, amb una xifra de facturació d'uns vint-i-dos mil milions de pessetes, i una ocupació total d'unes 2.000 persones esdevé, sens dubte, la principal empresa del sector. L'empresa compta amb tres plantes de producció, ubicades totes elles en poblacions de la comarca d'Osona, en concret: Sant Bartomeu del Grau, Roda de Ter i Prats de Lluçanès. La xifra de facturació ha crescut a raó d'un 10% anual, mentre que l'ocupació total ha oscil·lat entorn de les dues mil persones, amb un mínim l'any 93 on l'empresa va passar per un període de crisi en sintonia amb l'evolució global de la indústria.

Quadre 18. Tèxtil

Any 1995

Empresa	Facturació	Plantilla
Hilados y Tejidos Puigneró SA	22.500	2.000
Turbofil SA	1.529	47
Enrique Ballús SA	1815	93
Vich Industrial SA	1605	88
Filbo SA	830	58
Ofiltex SA	120	50

Nota: Elaboració pròpia. Dades Fomento 30.000

En el sector de la construcció cal destacar l'empresa J. Mas SA, que amb un centenar d'ocupats esdevé, amb diferència, l'empresa més important del sector dins d'Osona. Aquesta empresa ha vist caure, però, el nombre total d'ocupats, que en només quatre anys ha passat de les prop de tres-centes persones ocupades a només l'actual centenar.

Per les altres empreses destaca igualment la tendència cap a la lleugera pèrdua de llocs de treball, fruit dels difícils moments pels quals ha passat la indústria de la construcció en els darrers anys.

Quadre 19. Construcció

Any 1995

Empresa	Facturació	Plantilla
J. Mas SA	1.200	100
Excavaciones Osona SA	235	19
Construcciones Ferrer SA	320	18
Excavaciones y Transportes J. Salvans SA	860	40

Nota: Elaboració pròpia. Dades Fomento 30.000

No es pot finalitzar aquest repàs per les principals empreses de la comarca d'Osona sense fer referència a una de les empreses més representatives del teixit empresarial osonenc, l'empresa Bon Preu SA.

Aquesta empresa ha viscut un continuat creixement de les xifres de facturació, uns increments que d'altra banda són superiors a les taxes de creixement assolides en el conjunt de la indústria.

Quadre 20. Distribució i comercials

Any 1995

Empresa	Facturació	Plantilla
Bon Preu SA	17.753	796
Manufacturados Férricos SA	2.625	60
Antonio Rabert SA	2.426	39

Nota: Elaboració pròpia. Dades Fomento 30.000

LA POBLACIÓ D'OSONA

1. La població de dret i estructura d'edats a Osona

La població d'Osona ha seguit els vint darrers anys una evolució força paral·lela a la dinàmica global de Catalunya. La població de dret osonenca ha experimentat una evolució positiva en el període 1975-1991; el creixement va ser dos punts superiors al de Catalunya fins el 81, dues dècimes per sota en la fase de recessió econòmica (1981-86) i mig punt per sobre en l'etapa final que condueix fins el cens de 1991. Així, mentre que en el quinquenni 81/86 el creixement és gairebé imperceptible i podem parlar d'estancament demogràfic, en el quinquenni següent s'ha recuperat mínimament la tendència al creixement. Amb tot, aquest significatiu augment s'explica, només parcialment, per la incorporació en el padró del 91 de la població de la subcomarca de Bisaura (formada per Sant Quirze de Besora, Montesquiú, Santa Maria de Besora i Vidrà) a la comarca d'Osona.

Quadre 1. Evolució població de dret
Anys 1975, 1981, 1986 i 1991

	Població de dret				Taxa de variació		
	1975	1981	1986	1991	75/81	81/86	86/91
Osona	107.232	115.000	115.258	117.442	7,2%	0,2%	1,9%
Catalunya	5.660.393	5.956.414	5.978.638	6.059.494	5,2%	0,4%	1,4%

Font: Institut d'Estadística de Catalunya i elaboració pròpia

Quadre 2. Estructura de la població per sexe i edats
Anys 1986, 1991

	1986			1991		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
0-14	12.336	11.791	24.127	11.061	10.229	21.290
15-29	13.681	13.366	27.047	13.742	13.286	27.028
30-44	11.266	10.896	22.162	12.850	12.544	25.394
45-64	13.122	13.822	26.944	12.477	13.337	25.814
65 i mes	5.942	8.922	14.864	7.397	10.519	17.916
No hi consta	54	60	114			
Total	56.401	58.857	115.258	57.527	59.915	117.442

Font: Institut d'Estadística de Catalunya

Quadre 3. Estructura de la població per sexe i edats
Anys 1986, 1991

	1986			1991		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
0-14	10,7%	10,2%	20,9%	9,4%	8,7%	18,1%
15-29	11,9%	11,6%	23,5%	11,7%	11,3%	23,0%
30-44	9,8%	9,4%	19,2%	10,9%	10,7%	21,6%
45-64	11,4%	12,0%	23,4%	10,6%	11,4%	22,0%
65 i més	5,2%	7,7%	12,9%	6,3%	9,0%	15,3%
No hi consta	0,05%	0,05%	0,1%			
Total	48,9%	51,1%	100,0%	49,0%	51,0%	100,0%

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya

Quant a l'estructura d'edats de la població osonenca, s'aprecia un progressiu envelliment de la població, al perdre representació els estrats més joves i augmentar-ne els de major edat. Aquesta tendència es més palesa entre les dones, que entre els homes; entre les primeres, l'any 1991, només el 8,7% tenen entre 0-14 anys, pel 9,4% dels homes, i el 9% tenen 65 o més anys, pel 6,3% dels homes.

Respecte a Catalunya i pel que fa a l'estructura de 1991, caldria remarcar una major pressió dels trams extrems de la que es produeix en el conjunt de Catalunya (amb un 17,8% en el tram de 0-14 anys i un 14,3% en el de 65 i més anys). Però en ambdós casos el més important a considerar és el gran nivell de concentració demogràfica en la franja intermèdia, cosa que significa una gran capacitat productiva, però també un progressiu procés d'envelliment.

Per sexes, si comparem les dades de 1986 i 1991, veurem que es dona una tendència molt pausada a l'equiparació d'homes (+0,1%) i dones (-0,1%); tot i que aquestes últimes representen el 51% del total de població. Per tant, podríem dir que les dades de la distribució per sexes referides a Osona venen marcades pel fet que el petit desequilibri percentual entre ambdós és del tot insignificant, amb un comportament similar al que succeeix a la resta de Catalunya.

No s'ha produït a les darreres dècades cap incidència demogràfica prou significativa com per alterar d'una manera rellevant l'estructura de la població per sexes. Un major i creixent desequilibri en favor de la població femenina que es va produint en els grups d'edat més avançada s'ha de considerar normal i com a producte d'una més gran i habitual expectativa de vida de la població femenina.

Pel que fa a la densitat de població, tot i que els habitants censats el 1991, 117.442 persones, la converteixen en l'onzena comarca catalana més poblada, la seva densitat (92,9 h./km²) la situa força lluny de la mitjana de Catalunya (190 h./km²). En aquest sentit, la capital de la comarca, Vic, és el municipi que concentra el volum de població més important (28.736 segons el cens 91), fet del que resulta una densitat de 930 h./km². A aquest municipi el segueixen, en quant a volum de població, Manlleu, amb 16.148 habitants (938,8 h./km²), i Torelló, amb 11.460 habitants (848,9 h./km²).

D'altra banda, però, destacaríem que els termes municipals amb una concentració demogràfica més important, si bé també amb menys superfície, són Sant Hipòlit de Voltregà, amb 3.312,2 h./km² (el municipi més petit, amb 0,9 km²), i Roda de Ter, amb 2.279 h./ km² (2,2 km²).

Com a conclusió es pot dir que l'evolució de la població en els darrers anys (fins el cens del 1991) ens defineix una tendència demogràfica cap a l'estancament, tot i existir algun salt demogràfic rellevant, com el que es va donar entre el 1975 i el 1981.

En el quadre següent, figuren les dades provisionals del cens del 96, segons les quals Osona té, en aquests moments, prop de 123.000 habitants. Per tant, sembla observar-se una recuperació de la població, que possiblement s'ha d'atribuir a aportacions exteriors de població en edat activa i fèrtil. També es confirma que la majoria dels municipis de la plana de Vic rural, que tenen volums de població entre 1.000 i 2.000 habitants, continuen essent els més dinàmics, segurament pel seu atractiu residencial, reforçat per actuacions dels respectius municipis en aquesta direcció.

Quadre 4. Evolució de la població per municipis.

Anys 1986, 1991, 1996

Població	1986	1991	1996
Alpens	252	249	256
Balenyà	3.166	3.231	3.025
Brull, el	182	182	196
Calldetenes	1.408	1.472	1.802
Centelles	5.632	5.682	5.771
Collsuspina	220	214	246
Espinelles	239	191	175
Folgueroles	1.066	1.160	1.322
Gurb	1.625	1.674	1.823
Lluçà	299	282	372
Malla	257	247	255
Manlleu	16.190	16.148	17.036
Masies de Roda, les	612	624	637
Masies de Voltregà, les	2.455	2.479	2.585
Montesquiu	932	855	850
Muntanyola	163	171	243
Olost	948	960	1.204
Oris	229	226	230
Oristà	912	922	665
Perafita	362	338	319
Prats de Lluçanès	2.470	2.625	2.790
Roda de Ter	4.702	5.015	5.002
Rupit i Pruit	370	343	357
Sant Agustí de Lluçanès	130	123	105
Sant Bartomeu del Grau	1.081	1.121	1.215
Sant Boi de Lluçanès	522	530	565
Sant Hipòlit de Voltregà	3.022	2.981	2.909
Sant Julià de Vilatorrada	1.721	1.934	2.063
Sant Martí d'Albars	139	125	125
Sant Martí de Centelles	715	642	682
Sant Pere de Torelló	2.089	1.996	2.119
Sant Quirze de Besora	2.017	2.028	2.011
Sant Sadurní d'Osormort	79	74	84
Sant Vicenç de Torelló	1.783	1.702	1.725
Santa Cecília de Voltregà	188	187	199
Santa Eugènia de Berga	1.313	1.590	1.905
Santa Eulàlia de Riuprimer	809	844	845
Santa Maria de Besora	200	201	167
Santa Maria de Corcó	1.961	1.997	2.041
Seva	1.610	1.765	2.238
Sobremunt	77	91	90
Sora	228	211	181
Taradell	4.259	4.593	4.755
Tavèrnoles	214	208	241
Tavertet	114	132	133
Tona	5.289	5.522	5.765
Torelló	11.132	11.460	11.909
Vic	28.583	28.736	30.237
Vidrà	178	171	172
Viladrau	802	883	866
Vilanova de Sau	312	305	311
Total	115.258	117.442	122.819

Font: Institut d'Estadística de Catalunya, Padró 86, Cens 91 i Cens provisional 96

2. La població activa i el nivell d'activitat a Osona

L'evolució dels principals indicadors del mercat de treball a la comarca d'Osona ha experimentat els darrers anys una tendència creixent bastant positiva, que s'ha traduït en l'obtenció d'uns ratis d'aprofitament dels recursos humans del territori dels més elevats de Catalunya.

Quadre 5. Evolució dels actius

Anys 1975, 1986, 1991

	Població activa			Taxa de variació	
	1975	1986	1991	% var. 75/86	% var. 86/91
Osona	44.697	49.009	54.172	9,65%	10,53%
Catalunya	2.136.413	2.311.806	2.628.387	8,21%	13,69%

Font: Padró del 1986, Cens de 1991, Costa A.; Güell, X.; Parellada, M. (1993) i elaboració pròpia

Quadre 6. Evolució de la taxa d'activitat

Anys 1986, 1991

	Taxa d'activitat		
	1986	1991	Diferència de % 86/91
Osona	54,80%	57,44%	2,64
Catalunya	50,40%	53,88%	3,48

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Padró del 1986, Cens de 1991 i Costa A.; Güell, X.; Parellada, M. (1993)

La població activa, de 54.172 persones el 1991, ha augmentat del 10,53% en comparació amb la registrada el 1986. Aquest fet queda clarament reflectit quan observem l'índex d'activitat: relació del total d'actius amb la població de 16 anys i més. Aquesta és una mesura que permet delimitar el grau d'aprofitament de les capacitats productives de la comarca, la qual cosa es troba íntimament relacionada amb la situació socio-econòmica del territori. D'altra banda, aquest indicador també mostra quina part de la població està inactiva. La taxa d'activitat comarcal, d'un 57,44%, la situa 3,56 punts percentuals per sobre de la mitjana de Catalunya i passa a convertir-se en la tercera comarca dins de les 41 comarques existents amb el percentatge més elevat, darrere del Vallès Oriental i la Selva, amb unes taxes d'activitat del 57,60% i el 57,47 respectivament.

Respecte al nivell d'activitat comarcal per sexes i grups d'edat, mentre que a Catalunya, segons el Cens del 91, el 62,% dels actius són homes i només el 37,3% són

dones, Osona és una de les comarques catalanes on la participació de les dones és superior a la mitjana catalana i on es produeix una distribució de la població activa entre ambdós sexes més equilibrada: els actius homes representen el 59,5% de la població activa comarcal, i les dones el 40,5%.

Si observem la taxa d'activitat segons sexes, es poden advertir diferències importants, entre les quals destaca l'escassa participació de la dona en el mercat de treball -tot i que l'augment de la participació femenina constitueix un dels trets característics de l'evolució del nostre mercat laboral a conseqüència del grau elevat d'incorporació de les dones que desitgen trobar feina, especialment quan es viu una fase expansiva del cicle econòmic-. Si bé la taxa d'activitat total comarcal se situava en el 57,44%, segons el cens de 1991, la distribució per sexes mostra una forta desigualtat; mentre entre els homes assoleix el 70,73%, baixa al 45,04% entre la població femenina. Aquesta situació, tot i que ha millorat en els darrers anys, mostra que la situació de la dona en el mercat de treball osonenc continua essent poc rellevant i, tot i això, en les etapes recessives és un dels col·lectius que pateix més intensament el fenomen de l'atur.

Si efectuem una classificació per les taxes d'activitat masculines a les 41 comarques catalanes, Osona es troba entre els quinze territoris que prenen valors superiors a la mitjana catalana. Però la forta diferència entre la taxa d'activitat catalana (53,88%) i la comarcal (57,44%) ve explicada per la taxa d'activitat femenina. La incorporació i la participació femenina en el mercat de treball és rellevant en l'àrea geogràfica de les comarques d'interior, amb un pes fort del sector industrial, activitat on tradicionalment la representativitat de la dona ha estat importat (el Ripollès, la Garrotxa, el Gironès, Osona, la Selva, l'Anoia i el Vallès Occidental). Dins d'aquest conjunt, Osona assoleix la taxa d'activitat femenina més alta de tot Catalunya.

Quadre 7. Població activa i taxa d'activitat per sexes

Any 1991

	Homes		Dones	
	Pob. act. masculina	Taxa act. masculina	Pob. act. femenina	Taxa act. femenina
Osona	32.207	70,73%	21.965	45,04%
Catalunya	1.647.972	70,09%	980.415	38,80%

Font: Institut d'Estadística de Catalunya, Cens 1991 i elaboració pròpia

Quadre 8. Població activa i taxa d'activitat per grups d'edat
Any 1991

	Osona		Catalunya	
	Pob. activa	Taxa activ.	Pob. activa	Taxa activ.
De 16 a 19 anys	3.050	42,7%	145.584	35,7%
De 20 a 24 anys	6.587	76,8%	351.814	72,2%
De 25 a 29 anys	8.373	88,5%	393.725	83,9%
De 30 a 34 anys	8.250	86,9%	366.879	82,1%
De 35 a 39 anys	7.018	83,5%	317.640	76,9%
De 40 a 44 anys	5.875	78,4%	292.563	71,8%
De 45 a 49 anys	4.615	73,9%	246.863	67,2%
De 50 a 54 anys	3.730	68,2%	196.902	61,5%
De 55 a 59 anys	4.102	58,8%	188.409	52,7%
De 60 a 64 anys	2.102	29,5%	108.482	32,4%
De 65 anys i més	470	2,6%	19.526	2,3%
TOTAL	54.172	57,4%	2.628.387	53,9%

Font: Institut d'Estadística de Catalunya, Cens 1991

Segons els grups d'edat, l'estrat que comprèn dels 25 als 29 anys és el que presenta una taxa d'activitat més elevada, del 88,5%, la qual disminueix de forma progressiva fins arribar al 68,2% entre el col·lectiu de 50-54 anys. A partir d'aquest grup d'edat, la taxa inicia una caiguda molt forta amb un mínim del 29,5% entre la població amb edats compreses entre el 60 i els 64 anys. Per tots el grups d'edat, excepte el de 60 a 64 anys, el nivell d'activitat és superior a Osona que a Catalunya; i com es pot observar en el quadre, la diferència més important és en el grup de 16 a 19 anys, amb una taxa bastant superior a la mitjana catalana. També cal destacar el grup format per la població entre 35 i 54 anys, amb taxes superiors en sis punts a les catalanes.

3. La població ocupada a Osona

La taxa d'ocupació de la població osonenca, l'any 1991, és del 52,28%, 6 punts per sobre de la catalana. Els components masculins representen el 66,77% del total, quasi quatre punts per sobre de la mitjana d'ocupació masculina catalana i els femenins representen el 38,75%, quasi vuit punts per sobre de la mitjana d'ocupació femenina a Catalunya.

Quadre 9. Població ocupada i taxa d'ocupació total i per sexes

Any 1991

	Pob. Ocup.	% s/Cat.	Taxa Ocup.	Pob. Ocup. masculina	Taxa Ocup. mascul.	Pobl. Ocup. femenina	Taxa Ocup. femen.
Osona	49.302	2,19%	52,28%	30.405	66,77%	18.897	38,75%
Catalunya	2.255.430		46,23%	1.477.256	62,83%	778.174	30,79%

Font: Institut d'Estadística de Catalunya, Cens 91 i elaboració pròpia

Per sexes, l'any 1991, els homes de la comarca tenen una representació quasi absoluta en l'ocupació de dos sectors: construcció (93,9%) i agricultura (83,6%); una representació majoritària en indústria (62,7%) i estan per sota de les dones en serveis (49,4%). Les dones es concentren principalment en serveis (50,6%) i en indústria (37,3%). Això no obstant, si comparem les dades de 1986 i 1991, veurem que els homes han disminuït la seva ocupació en tots els sectors, mentre que les dones l'han augmentada en tots ells, principalment en serveis i agricultura.

Quadre 10. Evolució de la població ocupada

Any 1986, 1991

	Població ocupada any 1986			Població ocupada any 1991		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Agricultura	2.778	209	2.987	2.574	504	3.078
Indústria	13.621	7.592	21.213	15.333	9.114	24.447
Construcció	2.294	60	2.354	3.688	240	3.928
Serveis	9.154	6.666	15.820	8.810	9.039	17.849
TOTAL	27.847	14.527	42.374	30.405	18.897	49.302

Font: Institut d'Estadística de Catalunya, Padró del 86 i Cens del 91

Quadre 11. Distribució per sexe de la població ocupada

Any 1986, 1991

	Població ocupada any 1986		Població ocupada any 1991	
	Homes	Dones	Homes	Dones
Agricultura	93,0%	7,0%	83,6%	16,4%
Indústria	64,2%	35,8%	62,7%	37,3%
Construcció	97,5%	2,5%	93,9%	6,1%
Serveis	57,8%	42,1%	49,4%	50,6%
TOTAL	65,7%	34,3%	61,7%	38,3%

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya, Padró del 86 i Cens del 91

Pel que fa a la distribució de la població ocupada de la comarca d'Osona en el període 1986-91 segons sectors i gènere, d'entrada i tot i que disminueix, l'ocupació industrial és la més important (49,6%), segueixen els serveis (36,2%), que també redueixen en un punt la seva presència; la construcció (8%) que és l'únic sector que augmenta la seva presència ocupacional -quasi tres punts- i l'agricultura (6,2%) que és la que suposa menys efectius ocupats.

Quadre 12. Distribució de la població ocupada Anys 1986, 1991

	Distr. Pobl. ocupada 1986			Distr. Pobl. ocupada 1991		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Agricultura	6,6%	0,5%	7,0%	5,2%	1,0%	6,2%
Indústria	32,1%	18,0%	50,1%	31,1%	18,5%	49,6%
Construcció	5,4%	0,1%	5,6%	7,5%	0,5%	8,0%
Serveis	21,6%	15,7%	37,3%	17,9%	18,3%	36,2%
TOTAL	65,7%	34,3%	100,0%	61,7%	38,3%	100,0%

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya, Padró del 86 i Cens del 91

La població ocupada ha experimentat una tendència positiva en el període 1986-1991, sobretot pel que fa a la construcció (66,9%), però tampoc són menyspreables els avenços en indústria i serveis, per sobre del 10%. Per gèneres es confirma les tendències ja apuntades sobre una millor evolució de l'ocupació femenina en relació a l'ocupació masculina, tot i que els punts d'arrencada eren molt desiguals.

Quadre 13. Variació de la població ocupada Anys 1986 i 1991

	Variació pobl. ocupada 1986/91		
	Homes	Dones	Total
Agricultura	-7,3%	141,1%	3,0%
Indústria	12,6%	20,0%	15,2%
Construcció	60,8%	300,0%	66,9%
Serveis	-3,8%	35,6%	12,8%
TOTAL	9,2%	30,1%	16,3%

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya, Padró del 86 i Cens del 91

La importància d'aquesta transformació ens la revela el canvi de la distribució de la població ocupada per sexe, en el període 1986-1991, per sectors d'activitat. Les dones, l'any 1986 tenien una presència majoritària en tres activitats (tèxtil, educació i sanitat), mentre que l'any 1991 són majoritàries en 8 d'elles (tèxtil, comerç, administració pública, neteja, educació, sanitat, assistència social i altres serveis); el fet que la major part siguin professions molt específiques revelen un important grau de segregació del mercat de

treball comarcal. Pel que fa als homes, perden pes en el conjunt d'activitats, però en algunes continuen tenint una presència aclaparadora, superior al 80%: agricultura, electricitat, extractives, material de transport, paper i arts gràfiques, construcció, reparacions, transport; només en altres serveis els ocupats masculins estan per sota del 20%.

Seguint amb l'ocupació per activitats, les activitats amb una variació més negativa en el període 86-91 són neteja (-59%) i tèxtil (-6%); les variacions més positives les experimenten la indústria química (220%), serveis d'empresa (140%), paper i arts gràfiques (86,9%), gas i petroli (72,2%) i construcció (66,9%).

Quadre 14. Evolució població ocupada per sexes
Anys 1986, 1991

	Població ocupada 1986			Població ocupada 1991		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Agri. gan. i pesca	2.778	209	2.987	2.574	504	3.078
Extr. gas i petroli	17	1	18	19	12	31
Electr. gas i aigua	171	13	184	220	29	249
Extr. transf. minerals	336	30	366	404	80	484
Indústria química	160	60	220	500	206	706
Constr. maq. i mat. electr.	4.190	966	5.156	5.094	1.492	6.586
Material transport	99	12	111	112	19	131
Alimentació, beg. i tabac	1.975	648	2.623	2.376	1.215	3.591
Tèxtil, cuir i confecció	4.737	5.428	10.165	4.224	5.292	9.516
Fusta, suro i moble	1.420	154	1.574	1.655	283	1.938
Paper i arts gràfiques	179	96	275	302	212	514
Plàstics i altra ind.	337	184	521	427	274	701
Construcció	2.294	60	2.354	3.688	240	3.928
Comerç	2.996	2.002	4.998	2.184	2.654	4.838
Hotelera i restaur.	605	383	988	692	629	1.321
Reparacions				939	121	1.060
Transport i act. annex.	1.120	72	1.192	1.307	232	1.539
Comunicacions	104	48	152	135	76	211
Asseguran. i inst. financ.	742	186	928	833	392	1.225
Serv. empr. i lloguers	314	148	462	612	500	1.112
Adm.públ., defensa i SS	558	274	832	626	726	1.352
Serveis neteja				125	203	328
Educació i investig.	612	1.327	1.939	582	1.492	2.074
Sanitat i serv. veter.	392	791	1.183	298	815	1.113
Assistència social				95	236	331
S. recreat. i culturals				195	191	386
Altres serveis	1.711	1.435	3.146	187	772	959
TOTAL	27.847	14.527	42.374	30.405	18.897	49.302

Font: Dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya, Padró de 1986 i Cens de Població de 1991. Notes: L'any 1986 "Reparacions" s'inclou a "Comerç", "Serveis neteja" a "Altres serveis", "Assistència social" a "Sanitat i serveis veterin." i "S. recreat. i culturals" a "Educació i investigació".

Quadre 15. Distribució població ocupada per sexe
Anys 1986, 1991

	Població ocupada 1986			Població ocupada 1991		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Agri. gan. i pesca	93,0%	7,0%	100,0%	83,6%	16,4%	100,0%
Extr. gas i petroli	94,4%	5,6%	100,0%	61,3%	38,7%	100,0%
Electr. gas i aigua	92,9%	7,1%	100,0%	88,4%	11,6%	100,0%
Extr. transf. minerals	91,8%	8,2%	100,0%	83,5%	16,5%	100,0%
Indústria química	72,7%	27,3%	100,0%	70,8%	29,2%	100,0%
Constr. maq. i mat. electr.	81,3%	18,7%	100,0%	77,3%	22,7%	100,0%
Material transport	89,2%	10,8%	100,0%	85,5%	14,5%	100,0%
Alimentació, beg. i tabac	75,3%	24,7%	100,0%	66,2%	33,8%	100,0%
Tèxtil, cuir i confecció	46,6%	53,4%	100,0%	44,4%	55,6%	100,0%
Fusta, suro i moble	90,2%	9,8%	100,0%	85,4%	14,6%	100,0%
Paper i arts gràfiques	65,1%	34,9%	100,0%	58,8%	41,2%	100,0%
Plàstics i altra ind.	64,7%	35,3%	100,0%	60,9%	39,1%	100,0%
Construcció	97,5%	2,5%	100,0%	93,9%	6,1%	100,0%
Comerç	60,0%	40,0%	100,0%	45,1%	54,9%	100,0%
Hoteleria i restaur.	61,2%	38,8%	100,0%	52,4%	47,6%	100,0%
Reparacions				88,6%	11,4%	100,0%
Transport i act. annex.	94,0%	6,0%	100,0%	84,9%	15,1%	100,0%
Comunicacions	68,0%	32,0%	100,0%	64,0%	36,0%	100,0%
Asseguran. i inst. financ.	80,0%	20,0%	100,0%	68,0%	32,0%	100,0%
Serv. empr. i lloguers	68,0%	32,0%	100,0%	55,0%	45,0%	100,0%
Adm.públ., defensa i SS	67,1%	32,9%	100,0%	46,3%	53,7%	100,0%
Serveis neteja				48,1%	61,9%	100,0%
Educació i investig.	31,6%	68,4%	100,0%	28,1%	71,9%	100,0%
Sanitat i serv. veter.	33,1%	66,9%	100,0%	26,8%	73,2%	100,0%
Assistència social				28,7%	71,3%	100,0%
S. recreat. i culturals				50,5%	49,5%	100,0%
Altres serveis	54,4%	45,6%	100,0%	19,5%	80,5%	100,0%
TOTAL	65,7%	34,3%	100,0%	61,7%	38,3%	100,0%

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya, Padró de 1986 i Cens de Població de 1991. Notes: L'any 1986 "Reparacions" s'inclou a "Comerç", "Serveis neteja" a "Altres serveis", "Assistència social" a "Sanitat i serveis veterin." i "S. recreat. i culturals" a "Educació i investigació".

Quadre 16. Variació població ocupada per sexes
Anys 1986, 1991

	Var. Pobl. ocupada 1986/91		
	Homes	Dones	Total
Agri. gan. i pesca	-7,3%	141,1%	3,0%
Extr. gas i petroli	11,8%	1100,0%	72,2%
Electr. gas i aigua	28,7%	123,1%	35,3%
Extr. transf. minerals	20,2%	166,7%	32,2%
Indústria química	212,5%	243,3%	220,9%
Constr. maq. i mat. electr.	21,6%	54,5%	27,7%
Material transport	13,1%	58,3%	18,0%
Alimentació, beg. i tabac	20,3%	87,5%	36,9%
Tèxtil, cuir i confecció	-10,8%	-2,5%	-6,4%
Fusta, suro i moble	16,5%	83,8%	23,1%
Paper i arts gràfiques	68,7%	120,8%	86,9%
Plàstics i altra ind.	26,7%	48,9%	34,5%
Construcció	60,8%	300,0%	66,9%
Comerç i reparacions	4,2%	38,6%	18,0%
Hoteleria i restaur.	14,4%	64,2%	33,7%
Transport i act. annex.	16,7%	222,2%	29,1%
Comunicacions	29,8%	58,3%	38,8%
Asseguran. i inst. financ.	12,3%	110,8%	32,0%
Serv. empr. i lloguers	94,9%	237,8%	140,7%
Adm.públ., defensa i SS	12,2%	165,0%	62,5%
Educ., invest.i s.recreat.	27,0%	26,8%	26,9%
San., s.veter.i ass. soc.	0,3%	32,9%	22,1%
Neteja i altres serveis	-81,8%	-32,1%	-59,1%
TOTAL	9,2%	30,1%	16,3%

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya, Padró de 1986 i Cens de Població de 1991. Notes: L'any 1986 "Reparacions" s'inclou a "Comerç", "Serveis neteja" a "Altres serveis", "Assistència social" a "Sanitat i serveis veterin." i "S. recreat. i culturals" a "Educació i investigació".

Finalment i respecte a la situació professional dels ocupats a Osona i el seu nivell d'assalariació, cal dir que segons la situació professional dels ocupats a Osona, 36.842 són assalariats, segons el cens de 1991 (el 74,7% del total de l'ocupació), un 75,73% dels quals són fixos i un 24,27% són temporals. Així doncs, el 25,3% de la població ocupada a Osona és no assalariada i queda englobada en els grups d'empresaris, ajuts familiars, membres de cooperatives i altres.

Respecte a Catalunya, la comarca d'Osona presenta un menor pes relatiu de població assalariada (per Catalunya aquesta és el 78,49%) però una major presència relativa de treballadors fixos i, en conseqüència, menor percentatge de temporals.

Quadre 16. Població ocupada assalariada, fixa i temporal, i no assalariada
Any 1991

	Assalariats			No assalariats	Total
	Fixos	Temporals	Total		
Osona	27.903	8.939	36.842	12.460	49.302
Catalunya	1.282.769	487.474	1.770.243	485.187	2.255.430

Font: Institut d'Estadística de Catalunya, Cens del 1991

ANÀLISI DE L'ATUR A LA COMARCA (1990-1996)

1.- Taxes d'atur a la comarca d'Osona

A grans trets, durant el període analitzat (1990-1995)⁷, la taxa d'atur⁸ de la Comarca d'Osona experimenta un lleuger creixement (+ 0,44%).

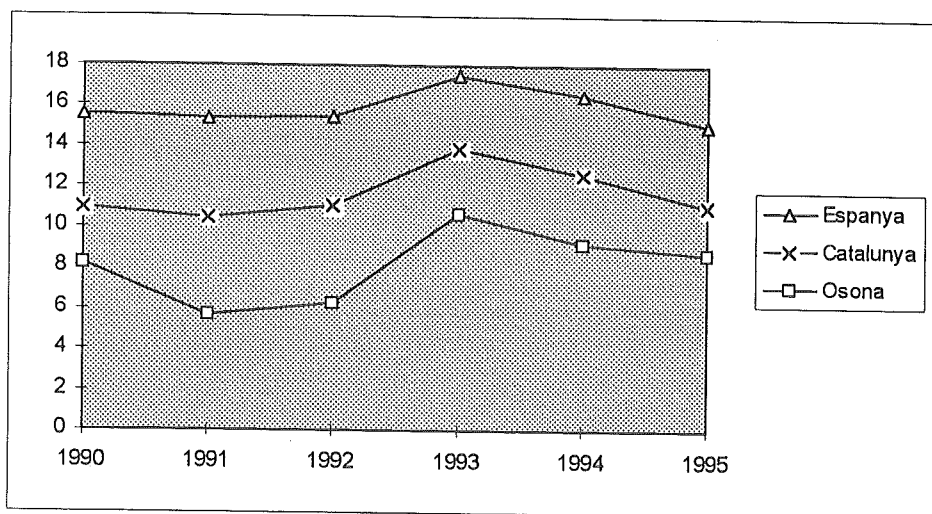
Analitzant les dades més detalladament, veiem que l'evolució de les taxes d'atur d'aquests anys mostra una absència d'homogeneïtat en la relació existent entre la població aturada de la comarca i la població activa. És possible identificar tres moments o trajectòries diferents. Entre 1990 i 1991 la taxa d'atur té una tendència decreixent (passa de 8,2% al 5,7%). Aquesta tendència s'inverteix durant el dos anys següents com a conseqüència de la desfavorable evolució de l'economia que va caracteritzar l'any 1992 i, sobretot, el 1993. En aquest darrer any la taxa d'atur va arribar a assolir el nivell més elevat de la dècada dels noranta fins al moment (10,67%). A partir de 1994, l'economia inicia la seva fase de recuperació i això té el seu reflex en el comportament de la taxa d'atur que comença a decreixer, però sense arribar als nivells de 1990 (passant de 9,23% el 1994, a un 8,66% el 1995).

La taxa d'atur a Osona s'ha mantingut, al llarg dels darrers cinc anys, per sota de la mitjana de Catalunya, si bé la seva evolució s'ajusta a l'observada tant a nivell de Catalunya com d'Espanya. A desembre de 1995, Osona presentava una taxa d'atur del 8,6% , inferior en dos punts i mig a la de Catalunya, i quasi la meitat de l'Espanyola.

⁷ El mes utilitzat en l'anàlisi de les dades del 1990 al 1995 és el desembre.

⁸ La taxa d'atur de desembre de 1990 s'ha calculat tenint en compte la població activa del Padró d'Habitants de 1986, mentre que les taxes d'atur de desembre de 1991-1995 s'han calculat amb la població activa del Cens de 1991. Taxa d'atur= Aturats/Població Activa.

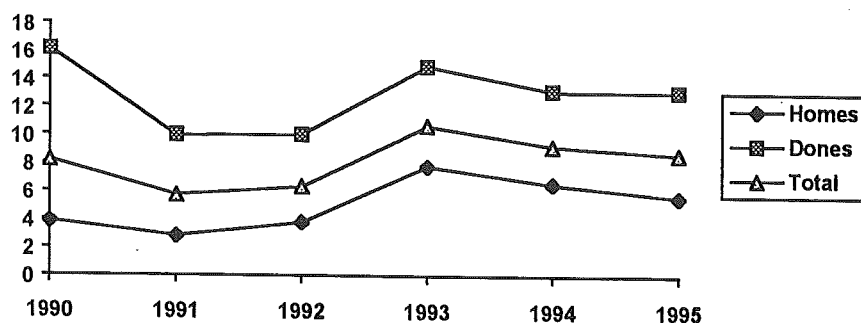
Taxes d'atur registrat a Osona, Catalunya i Espanya Desembre dels anys 1990-95.

Font: INEM, Informe Mensual "la Caixa" i elaboració pròpia.

L'evolució de la taxa d'atur desagregada per sexe també presenta els tres escenaris descrits anteriorment, però mentre el balanç de la taxa d'atur masculina és creixent (passa d'un 3,83% el 1990 a un 5,61% el 1995), la taxa d'atur femenina -tot i ser sempre superior a la masculina- experimenta una evolució decreixent (passa d'un 16,1% el 1990 a un 13,3% el 1995). Tot i que part d'aquest efecte es deu a l'augment de la taxa d'activitat de les dones, la relació entre activitat i ocupació femenina a la comarca d'Osona està canviant.

TAXES D'ATUR A LA COMARCA D'OSONA PER SEXE (1990-1995)

Font: INEM, Padró Municipal d'Habitants 1986, Cens Població 1991 i elaboració pròpia

L'any 1996 s'ha efectuat l'actualització del cens. Pel fet de no disposar encara de les dades no inclourem aquest any en l'anàlisi, perquè creiem que la situació real quedaria falsejada.

2- Atur Registrat per sexe i grups d'edat

2.1. Per sexe (1990-1995)

A grans trets, i fixant-nos amb el quadre 1, l'atur a Osona va experimentar un augment respecte el total de persones afectades durant el període 1990-1995, tot i la disminució dels 3 últims anys. El pes de les dones sobre el total d'aturats és superior però experimenta una reducció.

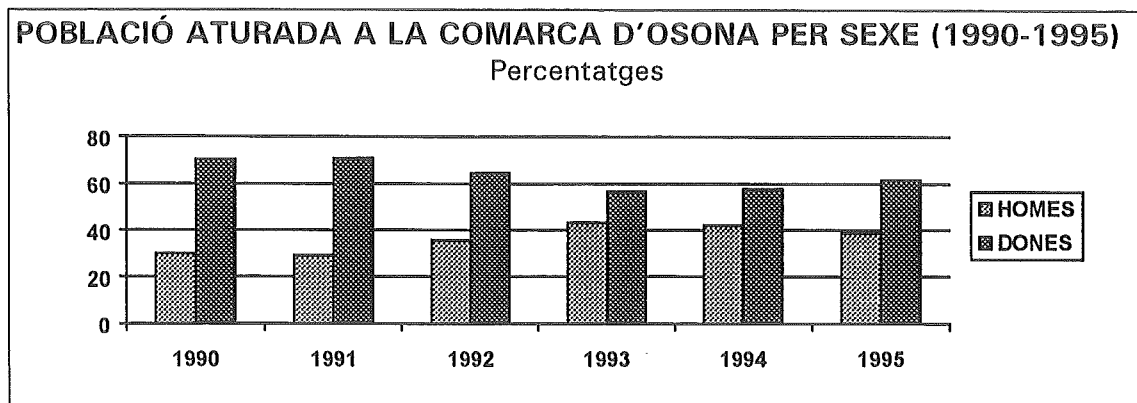
Analitzant les dades més detalladament, l'atur registrat a la comarca d'Osona durant el període 1990-1995, en xifres absolutes, experimenta un creixement de 671 persones (Quadre 1). L'evolució del número total de persones desocupades a la Comarca, tal i com succeeix amb les taxes d'atur, està condicionada per la conjuntura econòmica desfavorable dels anys 1992 i 1993, que es tradueix en la inversió de la tendència decreixent característica dels anys 1990 i 1991, cap a un augment, en xifres absolutes, dels aturats i aturades. Als anys 1994/1995, les persones que es registraren com a aturats demandants d'ocupació es redueixen.

També observem que l'augment de la xifra d'aturats per tot el període és molt inferior en les dones (63 dones més davant dels 608 homes més), i que aquestes lentament van perdent pes sobre el total, sobretot del 1990 al 1993. Del 1993 al 1995 la tendència es trenca, però l'atur femení continua essent inferior que al principi del període.

Quadre 1. Població aturada a la comarca d'Osona per sexe
Anys 1990-1995. Valors absoluts

	1990	1991	1992	1993	1994	1995
HOMES	1.202	902	1.214	2.504	2.107	1.810
DONES	2.821	2.186	2.200	3.278	2.892	2.884
TOTAL	4.023	3.088	3.414	5.782	4.999	4.694

Font: INEM

Font: INEM i elaboració pròpia

2.2. Per sexe (1995-1996⁹)

L'atur ha continuat amb la tendència del 1994 i 1995, i ha anat disminuint al llarg de l'any, tant pel que fa als homes com pel que fa a les dones, fins a situar-se un 7,46% per sota del nivell del juny de 1995 (Quadre 2); evolució molt positiva si la comparem amb la reducció del 2,72% de la mitjana catalana.

D'altra banda, el pes de les dones en atur sobre el total d'aturats ha augmentat una mica, confirmant, també, la tendència dels dos últims anys. Aquest fet és destacable i motiu d'alerta si es té en compte que a nivell provincial el pes de l'atur femení sobre el total és molt inferior i es situa al 51,85%.

Quadre 2. Població Aturada a la comarca d'Osona per Sexe
Anys 1995-1996. Taxa de creixement per sexes i pes

	Estructura per sexes		Taxa de Variació Anys 1995-96
	1995	1996	
HOMES	40,09	37,74	-12,89
DONES	59,91	62,26	-3,83
TOTAL	100	100	-7,46

Font: Xarxa d'Observatoris del Mercat de Treball de la Província de Barcelona

⁹ Per no tenir les dades del desembre de 1996 i per les característiques de la font utilitzada (veure manual), comparem el mes de juny d'aquest any amb el de 1995.

2.3. Per trams d'edat (1990-1995)

A **grans trets**, en xifres absolutes tots els grups segueixen el cicle econòmic de l'atur general. Pel què fa a la seva importància relativa, trobem dos aspecte importants: l'augment del pes del grup de 40 a 54 anys, i la disminució de l'atur juvenil.

Analitzant les dades més detalladament, el tram on el total d'aturats és més important és el de 25-39 anys, tant pel que fa a dones com a homes, al llarg de tot el període analitzat (Quadre 3). El saldo de la seva evolució, però, és pràcticament 0.

Veiem que l'atur masculí presenta un grau d'homogeneïtat molt més elevat, i si l'any 1995 n'excluèssim aquest grup més nombrós ens trobaríem amb un nivell d'atur molt similar per la resta de grups d'edat.

En les dones, en canvi, el grup de 25 a 39 anys destaca molt més sobre el total (la maternitat continua essent un període de difícil accés al món del treball) i el pes de la resta és molt més dispar.

Pel que fa a l'atur juvenil, la reducció comentada és especialment significativa en els homes (si el 1990 el pes de l'atur masculí en aquest tram d'edat era superior al femení -27,7% versus 24,14%- , el 1995 el femení és lleugerament superior al masculí).

Pel que fa al grup de 40 a 54 anys, l'augment del pes que l'atur té sobre el total es produeix del 1992 al 1993, i s'arrossega fins al final del període, tot i la lleugera disminució dels dos últims anys. L'augment es materialitza tant en els homes com en les dones.

Quadre 3. Població aturada a la comarca d'Osona per grups d'edat
Anys 1990-1995. Valors absoluts

	1990	1991	1992	1993	1994	1995
16-24	940	844	953	1.720	1.265	1.005
25-39	1.921	1.388	1.368	2.264	1.978	1.937
40-54	664	615	686	1.177	1.118	1.088
+ 55	498	238	407	621	638	664
TOTAL	4.023	3.086	3.414	5.782	4.999	4.694

Font: INEM i elaboració pròpia

2.4. Per trams d'edat (1995-1996)

Al quadre 4, podem observar com continua la important disminució de l'atur juvenil i com augmenta el grup de parats majors de 55 anys, sobretot en les dones.

També és important citar la disminució del grup més nombrós de parats (de 25 a 39 anys). Tot i això, si agaféssim les dades a un nivell de desagregació major, veuríem que la disminució per part de les dones ve determinada pel subgrup de 25 a 29 anys, que no acostuma a agafar l'etapa de la maternitat.

Si comparem l'estructura de l'atur per edats comarcal amb la de la província de Barcelona, ens trobem amb una situació molt similar, sense diferències massa significatives a destacar.

Quadre 4. Població aturada a la comarca d'Osona per sexe i grups d'edat Anys 1995-1996

	Estructura any 1995			Estructura any 1996			Taxes de Variació
	HOMES	DONES	TOTAL	HOMES	DONES	TOTAL	
16-24	22,08	24,83	23,72	19,40	19,23	19,30	-24,74
25-39	33,70	45,28	40,64	32,68	44,67	40,15	-8,58
40-54	25,16	22,70	23,68	25,53	25,12	25,31	-1,12
+ 55	19,05	7,18	11,94	22,37	10,91	15,24	18,11
TOTAL	100	100	100	100	100	100	-7,46

Font: Xarxa d'Observatoris del Mercat de Treball de la Província de Barcelona

3. Atur registrat per nivells de titulació

3.1. Atur per nivells de titulació (1990-1995)

A grans trets, els aturats amb Certificat Escolar i els que han cursat l'EGB són els col·lectius amb més problemes a l'hora de trobar feina.

Analitzant les dades més detalladament, el col·lectiu més representatiu per nivell de titulació en el total dels aturats sempre ha estat el grup dels que compten només amb el certificat escolar, encara que el seu pes s'ha vist progressivament reduït durant el període 1990-1995. L'únic col·lectiu que ha experimentat un creixement important respecte al total d'aturats ha estat el grup d'aturats amb estudis d'EGB. Aquest ha sofert un increment del seu pes relatiu en un 8,41% entre 1990 i 1995. La resta de grups guanyen importància relativa, però les variacions són poc significatives.

Quadre 5. Població aturada a la comarca d'Osona per nivell de titulació
Anys 1990-1995. Percentatges

	1990	1991	1992	1993	1994	1995
VALORS TOTALS ABSOLUTS	4.023	3.088	3.414	5.782	4.999	4.694
VALORS EN %						
ANALFABETS	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PRIMA SENSE C.	0,40	0,19	0,59	0,19	0,18	0,36
CERTIF.ESCOLAR	58,54	53,66	54,28	50,35	47,29	46,85
FP1	5,05	6,25	5,48	6,14	6,86	5,69
EGB	23,76	26,20	27,53	30,04	31,53	32,17
FP2	2,16	2,46	2,61	3,39	3,54	4,11
BUP	6,86	7,90	6,27	6,55	6,72	6,39
TÍTOL MITJÀ	1,81	1,30	1,26	1,73	2,20	2,64
TÍTOL SUPERIOR	1,42	2,04	1,99	1,61	1,68	1,79
TOTAL	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Font: INEM i elaboració pròpia

3.2. Atur per nivells de titulació (1995-1996)

Tal i com s'observa en el quadre 6, del juny de 1995 al juny de 1996, tots els grups experimenten reduccions dels aturats (tant a nivell absolut com percentual), excepte els Estudis primaris (que de fet tenen molt poca importància relativa), i els Certificats Escolars. Els pesos dels diferents nivells de titulació no varien massa.

Certificats Escolars i EGB continuen essent els dos grups més problemàtics. En aquest cas, la situació es pot estendre a nivell provincial, tot i que els pesos d'ambdós grups són una mica inferiors (45,89% i 26,30% respectivament).

Quadre 6. Població aturada a la comarca d'Osona per nivell de titulació
Anys 1995-1996

	Estructura anys		Taxa de variació
	1995	1996	
ANALFABETS	0,00	0,00	0,00
PRIMA SENSE C.	0,33	0,50	40,00
CERT.ESCOLAR	44,98	50,32	3,58
FP1	7,44	4,79	-40,36
EGB	33,47	30,48	-15,70
FP2	3,53	3,41	-10,63
BUP	6,05	6,18	-5,47
TÍTOL MITJÀ	2,27	2,46	0,00
TÍTOL SUPERIOR	1,92	1,86	-10,34
TOTAL	100	100	-7,46%

Font: Xarxa d'Observatoris del Mercat de Treball de la Província de Barcelona

4. Atur registrat per sectors econòmics¹⁰

4.1. Atur per sectors econòmics (1994-1995)

A grans trets, les variacions que s'observen són petites, mantenint-se l'estructura de l'atur d'un any per l'altre. De totes maneres cal comentar una reducció de l'atur en la Indústria i en la Construcció (sectors en els quals el PIB es recupera durant el 1995)¹¹ i, en canvi, un augment en el sector Serveis i Agricultura.

Analitzant les dades més detalladament, si tenim en compte les dades d'atur per a cadascun dels sectors d'activitat, veiem que el més afectat és l'industrial (Quadre 7) atès que aquest reuneix el nombre més alt d'aturats en els anys estudiats, mentre que el sector on l'atur és menys present és l'agricultura, possiblement perquè aquest sector ocupa molt poca població assalariada pel caràcter clarament familiar de les explotacions agrícoles de la Comarca. Així, tot i que l'atur augmenta un 62,5% en aquest sector, al tractar-se de dades absolutes petites, el seu pes respecte el total quasi no es veu modificat.

En la construcció es produeix una davallada de l'atur, i en els serveis un augment tant en termes absoluts com relatius (acaba pesant un 2,91% més sobre el total).

El col·lectiu de gent sense ocupació anterior, té una importància poc significativa i a més a més veu reduït el seu nombre d'aturats. Aquesta evolució està directament relacionada amb la disminució de l'atur juvenil.

Quadre 7. Població aturada a la comarca d'Osona per grans sectors d'activitat

Anys 1994-1995. Valors absoluts

	1994	1995
AGRICULTURA	24	39
INDÚSTRIA	2.981	2.700
CONSTRUCCIÓ	357	288
SERVEIS	1.190	1.254
SENSE OCUP. ANT.	447	413
TOTAL	4.999	4.694

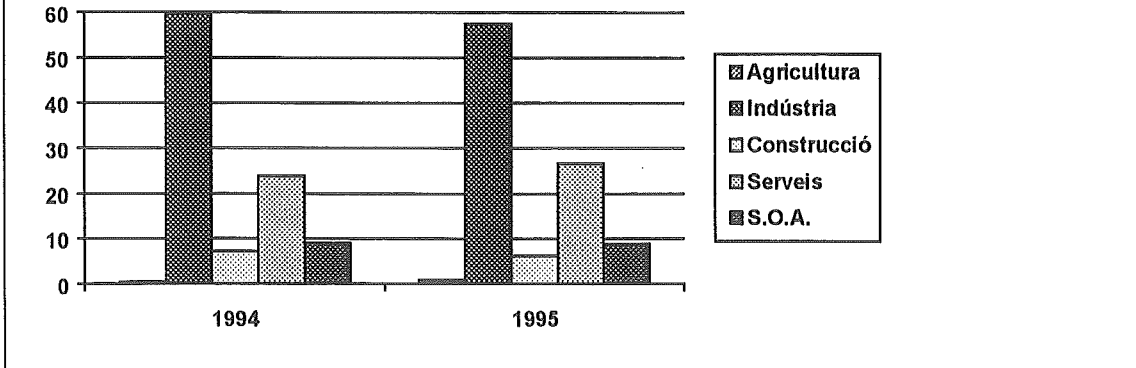
Font: INEM i elaboració pròpia

¹⁰ Aquesta informació només és disponible pels anys 1994 i 1995.

¹¹ Veure l'informe *Evolució Econòmica de la Comarca d'Osona*.

POBLACIÓ ATURADA A LA COMARCA D'OSONA PER GRANS SECTORS D'ACTIVITAT

Anys 1990-1995. Percentatges

Font: INEM i elaboració pròpia

4.2. Indústria (1994-1995)

Pel fet de ser el sector econòmic que reuneix el nombre més important d'aturats, hi dedicarem una mica més d'atenció. Durant aquest dos anys, el total de desocupats a la indústria està a prop del 60%. El 1994, l'atur industrial afecta a 2.981 persones, que en termes relatius equival al 59,60% d'aturats respecte al total. El 1995, en xifres absolutes, l'atur industrial es redueix en 281 persones i el seu pes relatiu es situa en el 57,52%.

El Quadre 8 indica quina és la distribució de l'atur del sector industrial per branques d'activitat. Destaquen, en nombres absoluts, l'atur del tèxtil, molt per sobre de la resta; a continuació, el metal·lúrgic i a poca distància l'alimentació. Cuir, calçat i fusta queden molt enrera dels anteriors. La resta de sectors generen quantitats molt poc significatives d'atur. Es pot observar, també, que la reducció total de l'atur industrial del qual parlàvem, es distribueix bastant uniformement per tots els sectors.

Quadre 8. Població aturada a la comarca d'Osona a la indústria
Anys 1994-1995. Valors absoluts i percentatges

	1994		1995	
		%		%
ENERGIA	6	0,12	10	0,21
QUÍMIQUES	97	1,94	103	2,19
TRANSFORMACIÓ METALL	538	10,76	486	10,36
ALIMENTACIÓ	532	10,64	473	10,08
INDÚSTRIA TÈXTIL	930	18,60	864	18,41
CUIR	318	6,36	261	5,56
CALÇAT	223	4,46	159	3,39
FUSTA	223	4,46	196	4,18
PAPER	40	0,80	77	1,64
CAUTXÚ	52	1,04	51	1,09
ALTRES	22	0,44	20	0,43
TOTAL	2.981	59,60	2700	57,52

Font: INEM i elaboració pròpia

4.3. Atur per sector econòmics (1995-1996)

Del juny de 1995 al juny de 1996, disminueix el nombre total d'aturats en els sectors Indústria (confirmant la tendència dels últims anys) i Construcció. La resta augmenta.

Pel que fa al pes de cada sector sobre el total, es produeix l'evolució en el mateix sentit que en el dels valors absoluts.

Cal destacar, també, que l'estructura de l'atur a Osona per grans sectors econòmics difereix molt de la de la província de Barcelona; el pes de la indústria a la província és 19,11 punts percentuals inferior (un 36,44%), i en canvi el dels serveis està clarament per sobre del comarcal situant-se en un 43,49%.

Quadre 9. Població aturada a la comarca d'Osona per grans sectors
Anys 1995-1996

	Estructura anys		Taxes de variació
	1995	1996	
Agricultura	0,66	0,91	26,67
Indústria	59,62	55,58	-13,74
Construcció	6,31	6,27	-8,04
Serveis	24,86	27,46	2,22
S.O.A.	8,54	9,78	5,94
TOTAL	100	100	-7,46

Font: Xarxa d'Observatoris del Mercat de Treball de la Província de Barcelona

5.- Atur registrat per grans grups professionals

5.1. Atur per grups professionals (1990-1995)

A grans trets, els grups professionals més problemàtics són el Tèxtil¹² i els Administratius i similars. Entre ambdós grups professionals es reuneix el 43% de l'atur d'Osona. No obstant, el pes relatiu i el nombre absolut de persones aturades que formen part del grup professional del tèxtil han anat disminuint al llarg dels darrers anys. L'únic grup professional que comparteix aquesta característica és el grup de treballadors dels serveis. La resta de grups han vist incrementar, tant en nombre absolut com en percentatge, el nombre d'aturats.

Directius i Funcionaris, i Treballadors de l'Agricultura són els grups amb un pes més petit respecte el total. També cal destacar l'augment del pes dels Administratius els dos últims anys estudiats, accentuant-se la seva importància relativa sobre el total.

Quadre 10. Població aturada a la comarca d'Osona per grans grups professionals

Anys 1990-1995

Grup professional	1990	1991	1992	1993	1994	1995
VALORS TOTALS ABSOLUTS	4.023	3.088	3.414	5.782	4.999	4.694
Estructura						
Professionals i Tècnics	6,59	7,19	6,44	6,90	7,16	7,22
Directius i Funcionaris	0,62	0,65	0,73	0,88	0,98	1,07
Administratius i similars	14,81	15,84	14,91	14,77	16,24	16,81
Comercials i Venedors	7,26	8,32	7,70	7,51	7,54	8,33
Treballadors dels Serveis	9,67	10,17	9,31	8,41	8,90	8,67
Treballadors de l'Agric.	0,82	0,58	0,94	0,62	0,72	1,07
Treballadors tèxtil	34,70	29,99	31,90	28,19	27,69	26,20
Treballadors Indús. Calçat	8,92	9,00	10,25	12,92	11,48	9,18
Treballadors Indús. Plàstics	7,06	8,52	9,78	12,33	12,56	10,86
Peons	9,55	9,46	8,03	7,47	6,72	10,40
TOTAL	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Font: INEM i elaboració pròpia

¹² En terminologia d'INEM s'integra dins del grup professional "Treballadors mineria".

5.2. Atur per grups professionals (1995-1996)

Tal i com s'observa en el quadre 11, hi ha una disminució generalitzada de l'atur en els diferents grups professionals (podríem classificar la de la indústria del plàstic com a més important) a excepció dels Comerciants i Venedors, i els Peons.

Pel que fa al pes de cada grup sobre el total, a part dels grups citats no observariem canvis massa significatius.

Per acabar, només dir que a nivell provincial el pes dels treballadors del tèxtil només representa un 9,86% sobre el total, evidenciant la importància relativa de la indústria tèxtil a la comarca i la seva difícil situació.

Quadre 11. Població aturada a la comarca d'Osona per grans grups professionals

Anys 1995-1996

	Estructura anys		Taxes de variació
	1995	1996	
Professionals i Tècnics	7,64	7,46	-9,80
Directius i Funcionaris	1,01	0,81	-26,09
Administratius i similars	16,06	15,57	-10,43
Comercials i Venedors	7,82	8,68	2,54
Treballadors dels Serveis	8,83	9,47	-1,00
Treballadors de l'Agric.	0,99	0,86	-20,00
Treballadors tèxtil	26,04	25,42	-9,81
Treballadors Indús. Calçat	10,33	9,11	-18,55
Treballadors Indús. Plàstics	12,38	10,30	-23,13
Peons	8,88	12,31	28,04
TOTAL	100	100	-7,46

Font: Xarxa d'Observatoris del Mercat de Treball de la Província de Barcelona

6. Conclusions

El comportament de l'atur a la comarca d'Osona durant el període 1990-1995 ha estat fortament condicionat pel context econòmic en què s'inscriu. Això fa possible identificar tres moments, alternatius en el temps, respecte al nombre de persones aturades registrades com a demandants d'ocupació a l'oficina de l'INEM a Vic. Es concreten en dos moments de reducció de l'atur registrat: 1990/1991 i 1994/1995, i un moment d'important creixement del mateix: 1992 i 1993. Durant el 1996, s'ha confirmat la reducció iniciada el 1994.

Malgrat tot, la població aturada en relació a la població activa experimenta un lleuger creixement. Per sexes, mentre la taxa d'atur masculina augmenta, la taxa d'atur femenina, tot i que és sempre superior a la masculina, decreix.

L'atur registrat, en xifres absolutes, també creix, sobretot el masculí. L'atur femení experimenta un lleuger augment, en termes absoluts, però en canvi, una important reducció en termes relatius. Tot i això, l'atur és sobretot un problema femení a la Comarca.

Per grups d'edat, el tram d'edat on el total d'aturats és més important és el de 25-39 anys, tant pel que fa a dones com a homes, al llarg de tot el període analitzat. L'atur juvenil (16-24) disminueix, sobretot el masculí.

Per nivells de titulació, la majoria dels aturats tenen estudis primaris amb certificació escolar i, en segon lloc, l'Escolaritat General Bàsica.

El sector d'activitat que reuneix el nombre més elevat d'aturats és l'industrial, sobretot les activitats tèxtils, les metal·lúrgiques i les d'alimentació. La resta de sectors generen molt poca quantitat d'atur.

El grup professional del tèxtil i dels Administratius i similar són els més problemàtics en termes d'atur.

SERVEI CATALÀ DE COL·LOCACIÓ

Al finalitzar el mes d'octubre, el conjunt de centres osonencs del Servei Català de Col·locació havien registrat 187 demandants¹³, que afegits als ja inscrits feien un total de 2589 persones; d'aquests, el 80,87% corresponien a gent realment aturada, mentre que la resta volien canviar de feina. El 34% eren homes i el 66% dones. La xifra total, per tant, supera el 50% dels aturats registrats a l'INEM.

D'altra banda, el nombre d'ofertes presentades pels empresaris per a cobrir un lloc de treball va arribat a les 591, després de computar l'augment de les 19 ofertes inscrites durant el mes d'octubre, fet que representa un augment del 145,23% respecte el mateix moment de l'any anterior. Això deixa el grau de cobertura potencial acumulat en el 22,75% (22,75 demandes per cada oferta), xifra lleugerament inferior a la mitjana catalana del 25,8%. Si consideréssim només el mes d'octubre ens trobaríem davant d'un grau de cobertura potencial del 10,16% a Osona, molt inferior al 36,7% global de Catalunya.

Quadre 1. Total demandants per situació laboral i sexe

Situació laboral	Homes	% s/total	Dones	% s/total	Total
Aturats	668	75,5	1433	83,65	2101
Ocupats	217	24,5	280	16,35	497
Total	885	100	1713	100	2598

Font: Servei Català de Col·locació i elaboració pròpia

Quadre 2. Ofertes

Octubre 1996	Total ofertes	Situació 31.12.95	Variació absoluta	Taxa de variació
19	591	241	350	145,23

Font: Servei Català de Col·locació

¹³ En les estadístiques del Servei Català de Col·locació, i contràriament a la nomenclatura tradicional, els demandants són els treballadors que busquen feina, i els oferents les empreses.

1. Demandes i Ofertes segons nivell acadèmic

Comparant les taules 3 i 5 podem establir una correspondència entre les demandes i les ofertes a Osona segons el nivell acadèmic.

Deixant a part el nivell Sense alfabetització i estudis primaris, veiem que les demandes es distribueixen bastant uniformement, destacant el nivell de FP 1r i 2n grau respecte els altres. En canvi, pel que fa a les ofertes, quasi el 40% corresponen a nivells de Graduat Escolar i Batxillerat elemental, seguides dels nivells de FP 1r i 2n grau. Els altres nivell acadèmics queden molt per sota d'aquests dos citats.

La diferència entre demanda i oferta és especialment significativa en el nivell BUP, COU i PREU (20,20% dels inscrits davant només un 7,71% de les ofertes):

Quadre 3. Demandants per nivell acadèmic

Nivell acadèmic	Total	%s/total
Sense alfabetització. Estudis primaris	45	1,73
Certificat estudis prim. EGB sense títol	331	12,74
Graduat Escolar. Batxillerat Elemental	495	19,05
FP 1r i 2n grau	693	26,67
BUP, COU i PREU	525	20,20
Titulació Universitària	509	19,60
Total	2598	100

Font: Servei Català de Col·locació i elaboració pròpia

Quadre 4. Ofertes segons si sol·liciten o no un nivell acadèmic determinat

Octubre 1996	Total ofertes	% s/ total
Sol·liciten nivell acadèmic	337	57,02
No sol·liciten nivell acadèmic	254	42,98
Total	591	100

Font: Servei Català de Col·locació i elaboració pròpia

Quadre 5. Ofertes en les quals se sol·licita un nivell acadèmic determinat

Nivell acadèmic	Ofertes	%s/total
Sense alfabetització. Estudis primaris	6	1,70
Certificat estudis prim. EGB sense títol	30	8,90
Graduat Escolar. Batxillerat Elemental	132	39,17
FP 1r. i 2n grau	98	29,08
BUP, COU i PREU	26	7,71
Titulació Universitària	45	13,35
Total	337	100

Font: Servei Català de Col·locació

2. Demandes per intervals d'edat i sexe

L'estructura dels inscrits per edats és molt similar tant en els homes com en les dones: la majoria tenen entre 25 i 45 anys i els segueixen els menors de 25 anys. Els demandants majors de 45 anys són una minoria, fet que denota una baixa utilització d'aquest servei per part de la gent gran.

Quadre 6. Demandants per intervals d'edat i sexe

Intervals d'edat	Homes	% s/total	Dones	% s/total	Total
< 25 anys	381	43,05	750	43,78	1131
25 a 45 anys	435	49,15	883	51,54	1318
> 45 anys	69	7,79	380	4,6	149
Total	885	100	1713	100	2598

Font: Servei Català de Col·locació i elaboració pròpia

MOBILITAT OBLIGADA

1-. Introducció

Fou gràcies a les diverses preguntes referides a la mobilitat laboral incloses al Padró d'habitants de 1975 complementat posteriorment amb els de 1981 i 1986, que a Catalunya s'han pogut desenvolupar estudis referents a la mobilitat laboral. A parir del padró ens es possible conèixer els desplaçaments habituals entre el lloc de residència i el lloc de treball o estudi.

L'explotació d'aquestes dades i per tant, el coneixement dels diferents mercats laborals existents al nostre país han permès superar l'aplicació estricta dels municipis administratius com a unitat elemental d'estudi. Els nous estudis centren l'anàlisi en les diferents àrees laborals conegudes com a àmbits laborals, sistemes urbans o ciutat real.

Intentar adequar la ciutat real i administrativa en el cas de Catalunya és encara més necessari per dos motius: l'excessiva fragmentació municipal i la sobreposició de nivells administratius que existeix. La racionalització de la despesa per part de les administracions públiques a l'hora d'invertir en equipaments i infraestructures combinat amb la necessitat de dissenyar i planificar a l'escala adient, fan que sigui més necessari conèixer la complexitat i interrelacions del territori.

Val a dir que les dades de mobilitat obligada només fan referència a desplaçaments en un dia feiner cap al lloc de treball o d'estudi. No ens informen doncs, dels desplaçaments que es poden produir per altres motius com podrien ser lleure, compres, gestions, culturals, etc. No obstant, resulten de gran utilitat per als estudis i als plans referents als mercats laborals i a infraestructures viàries i de transports, puix que representen la totalitat dels desplaçaments en hores punta i, per tant, faciliten el disseny de la política territorial i urbanística -utilització del sòl, plantejament urbanístic, ordenació del territori, etc.- que ha de tenir presents aquestes interrelacions municipals.

L'objectiu principal d'aquest estudi és aproximar l'estat de les relacions intermunicipals per treball de la comarca d'Osona utilitzant les dades del padró de 1991 i detectar els diferents mercats laborals existents. Seran mercats laborals els àmbits que es poden conformar maximitzant el grau d'interrelació dels municipis que es troben en els

seus límits i minimitzant les relacions externes (amb municipis pertanyents a altres àmbits).

2-. Indicadors utilitzats.

- Població Ocupada Resident (**POR**): conjunt de persones residents a un municipi que tenen ocupació laboral, ja sigui dins o fora del municipi. També es pot anomenar viatges generats.

-Llocs de Treball Localitzats (**LTL**): oferta de llocs de treball de cada municipi amb independència que siguin ocupats per residents o no residents d'aquesta localitat. També rep el nom de viatges atrets.

-Autocontenció POR: expressa el percentatge d'ocupats residents que treballen al seu municipi.

-Autosuficiència LTL: expressa el percentatge de llocs de treball del municipi ocupats per residents.

-Índex d'Equilibri Funcional (**IEF**): s'obté pel quocient entre els LTL i POR. Ens indica si un municipi disposa de prou llocs de treball per a satisfer la seva POR, o bé aquests són insuficients i caldrà que una part significativa en termes nets dels seus habitants hagin de marxar a altres poblacions. En els diferents quadres s'expressa com a LTL/POR per a facilitar la seva comprensió.

-Autocontenció POR a l'Àmbit: representa el percentatge de població ocupada de cada municipi que treballa al seu respectiu àmbit.

-Autosuficiència LTL a l'Àmbit: mostra el percentatge de llocs de treball al municipi ocupats per residents del seu àmbit.

-Grau d'Interrelació (**GI**): aquest indicador és una síntesi de l'Autocontenció POR i l'Autosuficiència LTL, i s'obté de la següent manera:

$$GI = \frac{\text{Desplaçaments entre el municipi A i el seu Àmbit}}{\text{Total desplaçaments relacionats amb A (interns + externs)}}$$

Amb aquest indicador s'intenta sintetitzar el grau d'interrelació existent en cada sentit: és a dir, el percentatge de POR resident al municipi A que treballa al municipi B o al seu àmbit, i el percentatge de llocs de treball del municipi A ocupats per residents al municipi B o del seu àmbit, i agafant com a base de les relacions la totalitat dels moviments amb origen o destinació al municipi, és a dir, interns més entrades i sortides.

El GI permet conèixer les polaritats existents -que impliquen una relació de dependència de localitats respecte d'un nucli central- i realitzar una delimitació dels àmbits de màxima interrelació interna. Serà un instrument cabdal per a delimitar els diferents mercats laborals.

3-. Metodologia utilitzada per a delimitar els mercats laborals.

El procés de delimitació ha estat l'utilitzat pels últims treballs referents a Catalunya¹⁴, començant amb una primera anàlisi del grau d'obertura dels diferents municipis osonencs.

La metodologia britànica entén com a municipi tancat aquell que té un grau de contenció POR i autosuficiència LTL superior al 75 %. Aquests municipis, com a regla general, no s'agrupen amb altres municipis sinó que són una peça bàsica per entendre aquests últims.

Un municipi és obert si presenta una Autocontenció POR i Autosuficiència LTL inferior al 75 %. En aquest cas caldrà agrupar-lo amb els municipis amb els que mantingui una forta interrelació. Val a dir que la tria d'un GI és arbitrària depenent de la major o menor interrelació que volguem obtenir. Per alguns autors hi ha d'haver un grau

¹⁴ Palacio G. (1995) "Els mercats de treball de Catalunya 1981-1986-1991", Barcelona, Generalitat de Catalunya. Per a veure un intent de reorganitzar el territori català en municipalies, tenint en compte altres criteris que no els únicament laborals, consultar Casassas, Lluís i Clusa, Joaquim (1981) "L'organització territorial de Catalunya". Barcelona. Fundació Jaume Bofill.

d'interrelació mínim del 15 %¹⁵ i per altres un 5 %¹⁶ és suficient (cas referit a l'àrea metropolitana).

En el present estudi s'ha considerat aquest nivell mínim del 15 % reduïnt-lo al 10% en algun cas. Aquesta xifra és contrastada amb l'Autocontenció POR a l'Àmbit i l'Autosuficiència LTL a l'Àmbit per a comprovar com al final aquests dos darrers indicadors superen el 75 %. Així, considerant els Graus d'Interrelació entre els diferents municipis i afegint-ne d'altres pas a pas s'ha arribat a la configuració dels diferents mercats. No s'han introduït criteris quantitius poblacionals per a delimitar o barrar l'accés a l'estatus de mercat laboral a aquelles àrees que no disposessin d'un nombre determinat d'habitants¹⁷. El nom que reben els diferents mercats laborals correspon al municipi amb major LTL.

4-. L'Anàlisi de la comarca d'Osona.

Abans d'aprofundir en un estudi més específic de les diferents àrees laborals o mercats de treball subcomarcals caldria analitzar de forma un xic més genèrica les grans xifres de la comarca. Osona es caracteritza clarament per ser un mercat laboral força tancat. Hom pot veure al quadre núm. 1, que presenta un grau d'Autocontenció POR del 93 %, és a dir, que de cada 100 residents osonencs ocupats 93 ho estan a la mateixa comarca. També presenta un elevat grau d'Autosuficiència LTL: un 95 %, el que significa que de cada 100 llocs de treball que ofereix la comarca, 95 són ocupats per residents osonencs. Aquestes xifres globals són fruit del gran nombre de desplaçaments

¹⁵ "La població de Vic"(1992) del Centre d'Estudis Demogràfics, Eumo Gràfic, p. 20. i Esteban Quintana, Manuel (1989)." Distribució de la Mobilitat per Treball a la Regió metropolitana de Barcelona". Barcelona. Edita Area Metropolitana de Barcelona, p 17 i 18.

¹⁶ Serra, Josep "La Regió de Barcelona. Delimitació a partir de la mobilitat residència-treball". Banca Catalana. Revista Econòmica, p.22.

¹⁷ Per a Casassas i Clusa (1981), op. cita, per a que existís un sistema urbà calia un municipi central d'almenys 50.000 habitants o dos de continguts que arribin a aquesta xifra.(p.128). Posteriorment proposa un criteri molt més flexible i apunta la necessitat de l'existència d'una ciutat central d'almenys cinc mil habitants, o de dues contigües que sumin la indicada xifra. (p. 130).

que es produeixen entre de localitats osonenques, principalment pel què fa als treballadors dels municipis pertanyents a la Plana, tots ells més oberts. Una comarca doncs realment tancada, però amb unes xifres molt similars a les de les comarques veïnes -llevat del Vallès Oriental - com es pot constatar al quadre núm. 1.

Quadre 1. Autocontenció POR i Autosuficiència LTL d'Osona i de les seves comarques veïnes.

Cens de 1991.

	POR	LTL	Població que treballa a la seva Comarca	Autocontenció. POR	Autosuficiència. LTL
Bages	47449	46363	44582	93,96	96,16
Berguedà	13288	13301	12533	94,32	94,23
Garrotxa	17782	17352	16819	94,58	96,93
Osona	49302	48434	45941	93,18	94,85
Ripollès	9971	9857	9346	93,73	94,82
La Selva	33424	34358	30119	90,11	87,66
Vallès Oriental	76124	80706	64446	84,66	79,85

FONT: Institut d'Estadística de Catalunya.

D'altra banda no ofereix prou llocs de treball per als seus residents. Aquest fenomen es pot observar pel fet de que l'Índex d'Equilibri Funcional és del 0,98 (més petit que 1). Aquest fet es materialitza amb un saldo negatiu de 868 persones que en termes nets han de marxar a altres comarques a treballar. Aquesta situació és paral·lela a la de les comarques properes, llevat del Vallès Oriental amb una relació notable amb la Regió Metropolitana de Barcelona. Tot i així, caldria destacar l'augment del 13.46 % dels llocs de treball oferts per la comarca respecte l'any 1986.

La major part dels municipis Osonencs considerats són absorbidors de feina, és a dir que els seus residents s'han d'ocupar a altres localitats. Les localitats generadores de feina en termes nets són realment minoritàries: només set de les quaranta analitzades, i tan sols podríem destacar com a importants Vic, Gurb, St. Bartomeu del Grau i Malla.

A fi i efecte de dur a terme un estudi més desagregat, s'ha portat a terme un estudi fragmentat de la comarca (tal i com s'apuntava en l'apartat anterior). El resultat ha estat la localització de sis mercats laborals: el mercat laboral de Vic, el de Centelles, el de Manlleu, el de Torelló, el de Prats de Lluçanès i el de Sant Quirze de Besora.

4.1.-Mercat Laboral de Vic

Aquest mercat laboral, que seria el més important de la comarca, estaria format pels següents municipis: Calldetenes, Folgueroles, Gurb, Malla, Muntanyola, St. Bartomeu del Grau, St. Julià de Vilatorça, St. Sadurní d'Osormort, Sta. Cecília de Voltregà, Sta. Eugènia de Berga, Sta. Eulàlia de Riuprimer, Taradell, Tavèrnoles, Vic i Vilanova de Sau.

Vic és el centre neuràlgic a partir del qual giren la major part de desplaçaments laborals entre els diferents municipis. Per la seva grandària -cal tenir en compte com es pot veure al quadre núm. 2 que de les 44.343 persones d'aquest àmbit, 28.763 són residents a Vic- i per l'important nombre de treballadors que hi acudeixen, tant de dins com de fora de la comarca, cal un estudi especial. A la capital osonenca hi treballen residents de la major part de municipis de la Comarca.

La capital de la plana presenta una oferta laboral (LTL) un 26% per sobre de la Població Ocupada que hi resideix (POR); l'Índex d'equilibri funcional (IEF) presenta un valor de 1.26. Fruit d'aquesta elevada LTL, l'Autocontenció POR és de les més altes d'Osona i va acompanyada d'una relativa baixa Autosuficiència LTL ja que hi arriben molts treballadors d'altres localitats.

L'augment del 13,30% que s'ha produït en l'oferta laboral (LTL) de l'any 1991 respecte al 1986 també fóra important de destacar.

Aquesta àrea laboral, molt més nombrosa pel que fa al nombre de municipis que abraça, mostra senyals d'una forta dependència de Vic. Aquesta vila acull a treballadors de totes les poblacions incloses en aquesta subàrea, destacant uns lligams molt més forts amb municipis com Calldetenes, Folgueroles, Gurb i St. Julià de Vilatorça on al voltant del 40 % de la població Ocupada Resident d'aquestes quatre localitats treballa a la capital d'Osona.

Com a municipis generadors de feina, és a dir, aquells amb un Índex d'Equilibri Funcional superior a 1, o amb un saldo net entre els que arriben a treballar i els que han de marxar a altres poblacions, caldria destacar les viles de Gurb, Vic i St. Bartomeu del Grau. Hom pot copsar el notable Índex d'Equilibri Funcional de Gurb amb un valor de 2.24, el més elevat de la comarca (ofereix llocs de treball en un 124 % per sobre de la

seva població ocupada), i que es tradueix en un saldo net de 891 persones que arriben al municipi. Vic presenta un saldo net molt superior, de 2.065 persones, però una molt més baixa relació de l'Índex d'Equilibri Funcional amb un valor de 1.29, producte de la seva major dimensió com a ciutat. Caldria destacar el significatiu increment en l'oferta laboral de l'any 1991 respecte al 1986 de dos municipis: Gurb amb un increment del 23.52 % i Calldetenes amb el 21.7 %

L'altra cara de la moneda la representarien aquelles ciutats "absorvidores" de feina on en destacaríem St. Julià de Vilatorrada, Folgueroles Muntanyola on gairebé el 55% dels seus treballadors han de marxar a altres poblacions a ocupar-se. Altres poblacions absorvidores serien Calldetenes, Taradell, Vilanova de Sau, St. Sadurní d'Osormort i Sta. Cecília de Voltregà. El destí principal acostuma a ser Vic com hom pot copsar al quadre núm. 2.

En general a tota aquesta àrea es fa palesa una baixa Autocontenció POR a tots els municipis, excepció feta de Vic i St. Bartomeu del Grau, si el comparem a altres àrees de la comarca com poden ser el Lluçanès i St. Quirze de Besora. Si fem aquesta anàlisi a partir de l'Autocontenció POR a l'Àmbit d'aquesta subàrea arribem a deduccions força diferents: les xifres són ara molt més elevades, gairebé totes elles estan per sobre del 85%, donant una Autocontenció a l'Àmbit Total del 85.87%.

Pel que fa a l'Autosuficiència LTL no es troben xifres molt elevades llevat de Muntanyola i Sta. Cecília de Voltregà, fruit d'aquestes fortes interrelacions i desplaçaments que es produeixen dins d'aquest àmbit. Caldria destacar la baixa Autosuficiència LTL de la vila de Gurb; tan sols del 22 %, com a conseqüència de la molt superior oferta laboral respecte a la seva població ocupada resident. Una proporció important dels llocs de treball ofertats són ocupats per residents de Vic, Manlleu i Roda de Ter. Conclusions ben diferents mostrarien les dades de l'Autosuficiència LTL a l'Àmbit; totes les poblacions registrarien xifres al voltant del 85%, excepció feta de dues poblacions generadores de feina, com són Malla i Gurb, que acullen a un important contingent de treballadors arribats del mercat laboral de Centelles.

Des del punt de vista de la ciutat de Vic, caldria tenir en compte que l'Autocontenció POR a l'Àmbit que s'obté és del 86 %, i l'Autosuficiència LTL a l'Àmbit, que té en compte tant els residents de Vic com els pertanyents a aquest àmbit

amb respecte a l'oferta laboral vigatana, es situa al 79.9%. Cal afirmar doncs els estrets lligams laborals de Vic amb aquest àmbit.

Hom pot copsar que el grau d'interrelació entre els diferents municipis és força elevat -tots són superiors al 15 %-, el que demostra la possibilitat d'agrupació de tots aquests municipis com a element d'anàlisi. Caldria destacar l'elevada interrelació de Sta. Eugènia de Berga, Calldetenes, Folgueroles i Gurb, gairebé totes elles per sobre del 50 %.

4.2. Mercat laboral de Manlleu.

Aquest mercat estaria format per les següents viles: Manlleu, les Masies de Roda, les Masies de Voltregà, Roda de Ter, St. Hipòlit de Voltregà, Sta. Maria de Corcó i Tavertet. Destacariem dos nuclis importants: Manlleu caracteritzat per la seva marcada dedicació industrial i Roda de Ter amb una notable activitat tèxtil. Tots dos centres generen unes importants relacions de base diària, amb l'atracció de parts importants de la població activa dels municipis propers.

Abarcaria una població de 29.376 persones, el segon en importància. És un mercat laboral deficitari en un 7% -com es pot observar al quadre núm. 3- que en part es compensa per la proximitat d'altres centres importants. Caldria fer esment de l'increment en l'oferta laboral que s'ha produït a la vila de Manlleu: un 6% respecte a 1986.

Totes les localitats presenten baixes Autocontencions POR i Autosuficiències LTL producte de ser municipis oberts -llevat de Sta. Maria de Corcó. Aquests dos indicadors s'incrementen significativament quan fem l'agregació total a l'àmbit, sense arribar a xifres excessivament elevades: 75.17% i 80.97 %.

Gairebé tots el municipis presenten un grau d'interrelació superior al 15 % llevat de Manlleu que es situa en el 13.59. El motiu serien dos: és un centre amb elevada Autosuficiència LTL i la interrelació que es podria establir amb Vic, Torelló i altres poblacions no gaire llunyanes.

4.3. Mercat laboral de Centelles.

Aquest mercat laboral correspondria a les poblacions situades al sector meridional de la Plana de Vic. L'eix d'aquest àmbit serien les comunicacions Barcelona-Vic, al voltant de les quals se situa la principal activitat industrial. Agruparia les poblacions següents: Aiguafreda, El Brull, Centelles, Els Hostalets de Balenyà, St. Martí de Centelles, Seva, Tagamanent i Tona. Abraçaria una població de 19.238 persones i correspondria al tercer mercat laboral pel que respecte al nombre d'habitants.

És un mercat laboral absorbidor de feina com demostra el fet de tenir un Índex d'Equilibri Funcional de 0.86. Centelles i Tona són els municipis més importants. Caldria destacar la molt baixa Autocontenció POR de la major part de municipis, el que demostra que ens trobem davant de municipis oberts i amb fortes interrelacions entre ells. Al quadre núm. 3 es comprova que els diferents municipis no mantenen elevades Autocontenció POR a l'Àmbit, el que demostra en certa mesura la important interrelació que mantenen amb Vic -destacaria Tona en aquest aspecte. Pel conjunt ens mostraria una Autocontenció POR a l'Àmbit de 81.56%.

Els municipis presenten una major Autosuficiència LTL, principalment els nuclis més industrials de Centelles i Tona. Cal destacar l'elevada Autosuficiència a l'Àmbit del conjunt, que representaria el 94.51%, és a dir, que de 100 llocs de treball d'aquest àmbit, 94.51 són ocupats per residents d'aquest àmbit.

L'increment més significatiu pel que respecte a l'oferta laboral de 1991 respecte a 1986 correspondria a les poblacions següents: els Hostalets de Balenyà amb un 34 %, Seva amb un 17.69 i Centelles amb un 7 %.

Totes les localitats presenten un elevat grau d'interrelació, molt superiors al 15%.

L'arribada de mà d'obra provoca una certa dependència a la ciutat de Vic. Veiem com l'Autosuficiència Total LTL de Vic és molt superior a l'Autosuficiència LTL, gairebé en vint punts, i el lleuger increment que es reflecteix l'Autocompensació POR a l'Àmbit respecte a l'Autocompensació POR, de només sis punts. Aquests dos indicadors seran lleugerament diferents a la segona subàrea que analitzarem tot seguit.

4.4. Mercat laboral de Torelló.

Àrea situada al sector septentrional de la Plana de Vic. El desenvolupament de Torelló és degué a la indústria que s'hi instal·là aprofitant l'aigua com a força motriu. La indústria ha generat unes intenses relacions de mobilitat laboral amb els pobles del seu entorn. Conformarien aquest àmbit les poblacions de Oris, St. Pere de Torelló, St. Vicenç de Torelló i Torelló.

Representen una població de 15.384 persones, el quart en importància quantitativa. Presenta un dèficit significatiu d'oferta laboral en un 13% (IEF és de 0.87).

Són tots ells municipis oberts com ho constaten les baixes Autocontenció POR del quadre núm. 5. No es pot pas dir el mateix respecte a l'Autosuficiència LTL; hi han dos municipis: Torelló i St. Pere de Torelló amb nivells superiors i fregant el límit del 75%. Si fem aquesta anàlisi tenint en compte la totalitat de l'Àmbit els resultats són significativament diferents però la suma total de l'Autocontenció a l'Àmbit tan sols arriba al 75.66 (just per passar la prova). L'Autocontenció a l'Àmbit sí que arriba a nivells destacables, assolint per la totalitat el valor de 87.41. Aquestes dues xifres tan sols constaten el fet esmentat anteriorment: presenta un dèficit important d'oferta laboral i un 25 % dels ocupats d'aquests municipis han de treballar a altres localitats.

Caldria destacar els rellevants increments en l'oferta laboral de Torelló i St. Pere de Torelló amb unes alces respectives del 17.21 i 21%.

Si analitzem les dades referents al grau d'interrelació es pot observar com en tots els municipis llevat de Torelló amb un 12.28 % superen aquest 15 % de referència. En aquest cas s'ha introduït algun element de flexibilitat degut a la forta interrelació dels municipis que componen aquesta àrea.

4.5. Mercat laboral de Prats de Lluçanès.

Àrea situada a l'interfluvi del Ter i del Llobregat. Correspondria a una contrada de tipus marcadament agrícola, malgrat una certa implantació industrial. Abraçaria les poblacions de Lluçà, Olost, Oristà, Perafita, Prats de Lluçanès, St. Agustí de Lluçanès,

St. Boi de Lluçanès, St. Feliu Sasserra, Sta. Maria de Merlès i Sobremunt. Prats de Lluçanès s'establiria com a capital d'aquestes terres amb un història comú.

Representaria un mercat laboral certament de petites dimensions amb 6.725 persones. Manté un dèficit d'oferta laboral corresponent al 7% de la seva població ocupada com es pot copsar al quadre núm. 6. Hi haurien tres poblacions generadores de feina que correspondria a Prats, St. Boi i St. Feliu Sassera. La major part de les poblacions són força tancades com ho demostra el fet que Prats de Lluçanès supera amb escreix, tant per Autocontenció POR com per Autosuficiència LTL el llindar del 75%. Tot i això, la resta de poblacions mantenen importants interrelacions amb la capital del Lluçanès. Aquestes presenten elevades taxes d'Autocontenció POR i Autosuficiència LTL. Moltes d'elles sobrepassen el 75 % per alguns dels dos conceptes esmentats anteriorment. Si fem l'anàlisi pel conjunt de l'àrea es pot constatar les elevades xifres per Autosuficiència LTL a l'Àmbit, gairebé totes elles per sobre del 85%, i amb un resultat global de 87.91.

Caldria destacar la davallada de l'oferta laboral que s'ha produït a les poblacions d'Olost i Perafita entre 1991 i 1986 amb un 39.76 i 20 % respectivament. D'altra banda fora positiu apuntar l'increment del 8.73 i 1.84 % d'increment a les poblacions de St. Boi i Prats de Lluçanès.

Un altre fet on es constata la poca obertura d'aquests municipis és en els baixos nivells de grau d'interrelació; molts d'ells fregant el 15 %. Hem flexibilitzat en aquest mercat laboral les condicions de Prats i St. Boi de Lluçanès degut a la important interrelació que la resta de municipis contempen amb aquests.

4.6. Mercat laboral de St. Quirze de Besora.

St. Quirze de Besora seria el centre aglutinador d'una petita unitat territorial de 3.879 persones -que correspondria al mercat laboral quantitativament més petit. Mitjançant les carreteres que surten cap a Vic i Ripoll, incorpora petits nuclis muntanyencs, agraris i ramaders. Abarcaria les poblacions de Les Lloses, Montesquiú, Sora, St. Quirze de Besora Sta. Maria de Besora. Presenta un dèficit d'oferta laboral, ja que el seu IEF és del 0.92 (corresponent aproximadament al 8% de la seva població

ocupada). Hauríem de destacar la importància de les Lloses com a generadora de feina amb un IEF del 2.06. Com a element positiu podríem apuntar l'increment del 10.76 % en l'oferta laboral de St. Quirze de Besora amb respecte a l'any 1986.

Aquest àmbit presenta unes significatives taxes D'Autocontenció POR i Autosuficiència LTL sense arribar als valors del mercat de Prats de Lluçanès. Caldria destacar els importants algorismes pel que respecta a Autosuficiència LTL a l'Àmbit, el total és de 84.18 %, però el de les Lloses és de gairebé el 100%.

El grau d'interrelació dels diferents municipis és força elevat llevat de St. Quirze de Besora que es troba gairebé al límit. L'elevat grau d'interrelació de Les Lloses amb una xifra de 44.54 %, tot i pertànyer a un altre comarca, fóra important d'assenyalar.

4.7. Altres municipis.

En aquest apartat inclouríem aquelles poblacions que no s'han pogut reagrupar amb altres municipis de la comarca. Els motius han estat dos principalment: ésser municipis molt tancats, és a dir, amb una elevada Autocontenció POR i Autosuficiència LTL, o bé per tenir una major interrelació amb municipis d'altres comarques:

. Rupit i Pruit i a St. Martí d'Albars amb uns indicadors superiors en tots dos casos al 80 %.

. Espinelves i Viladrau amb una major interrelació amb la comarca de La Selva i en especial amb St. Hilari Sacalm i Arbúcies; Collsuspina amb estrets lligams amb Moià i L'Estany, totes dues poblacions pertanyents al Bages.; Alpens i Vidrà que són poblacions tancades però amb un lleu interrelació amb diversos àmbits.

5. Conclusions.

La finalitat d'aquest estudi, i amb l'objectiu a curt termini de poder disposar de les dades del padró municipal per a l'any 1996, era conèixer la mobilitat per motius laborals que es produïa diàriament al si de la comarca d'Osona. Les conclusions no difereixen en certa mesura del que esperàvem: una comarca força tancada pel què

respecta a la poca interrelació que presenta amb altres comarques; una notable interrelació, i per tant un important nombre de desplaçaments que es produeix a la zona de la plana que comprendria els mercats laborals de Vic, Manlleu, Centelles i Torelló i St. Quirze de Besora -la major part d'ells com hem vist es tracten de municipis oberts, és a dir amb baixes taxes d'Autocontenció POR i Autosuficiència LTL; un mercat laboral molt tancat com correspondria al de Prats de Lluçanès. Hem volgut destacar la important interrelació que es produeix a l'interior de cadascun d'aquests àmbits sempre tenint en compte la importància d'algunes poblacions com ara Vic i Gurb com a "generadores" netes de feina, i consegüentment com a pols d'atracció de població resident a gairebé tots els indrets de la comarca d'Osona, llevat del Lluçanès que conforma un mercat laboral no tan relacionat amb les poblacions de la Plana. La resta d'àrees laborals destacades al llarg del treball presenten una notable relació amb la capital Osonenca. Per acabar, repetir la importància de la vila de Vic com a lloc de destí de molts treballadors i treballadores osonencs, i com a element d'equilibri territorial al conjunt català.

Quadre 2. Mercat laboral de Vic.

Municipis	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15 T.A.	FOR	Autoc. PO	Autoc. A	LTL	Autoc. LT	Autos. A	LTL/POR	
1. Calldetenes	248	6	35				8		1	17			4	257	570	654	37,61	87,16	453	54,30	87,42	0,69	
2. Folgueroles	11	192	3			12	10			12				183	412	497	38,63	82,90	270	71,11	93,33	0,94	
3. Gurb		3	357	54		12								244	616	721	49,51	85,44	1612	22,15	66,75	2,24	
4. Malla			7								7			26	87	102	52,94	85,29	215	25,12	51,16	2,11	
5. Munanyola	2		5		34	500								28	69	88	38,64	78,41	40	85,00	92,50	0,45	
6. St. Bartomeu del Grau	21	12	16				290					12		342	693	822	35,28	84,31	373	77,75	90,62	0,45	
7. St. Julià de Vilatorrada							2	17						9	28	33	51,52	84,85	22	77,27	81,82	0,67	
8. St. Sadurní d'Ossomort			11						41					16	68	78	52,56	87,18	50	82,00	84,00	0,64	
9. Sta. Cecília de Voltregà	12		34					1		233	5	24		114	322	364	34,21	88,25	680	34,26	77,35	1,00	
10. Sta. Eugènia de Berga			10		1					108	197	869		508	1539	1865	46,60	82,52	1094	79,43	88,03	0,73	
11. Sta. Eulàlia de Riprimer			54										43	31	74	90	47,78	82,22	66	65,15	71,21	0,73	
12. Taradell										156	27	58		9138	5	10275	11947	76,49	86,00	15097	60,53	79,92	1,26
13. Tavèrnoles	104	39	544	56	2	123	23							27	66	101	128	51,56	78,91	84	78,57	84,52	0,66
14. Vic			3				5			526	236	963	47	12065	71	15992	18624	85,87	21095		75,81	1,13	
15. Vilanova de Sau	396	252	1076	110	37	635	338	18	42	526	236	963	47	12065	71	15992	18624	85,87	21095		75,81	1,13	
Total																							

Municipis	Població			a+b	c	Gf
	a	b				
1. Calldetenes	1472	324	1150	474	861	55,05
2. Folgueroles	1160	220	60	280	575	48,70
3. Gurb	1674	259	719	978	1976	49,49
4. Malla	247	33	56	89	370	24,05
5. Munanyola	171	35	3	38	94	40,43
6. St. Bartomeu del Grau	1121	37	135	172	829	20,75
7. St. Julià de Vilatorrada	1934	403	48	451	905	49,83
8. St. Sadurní d'Ossomort	74	11	1	12	38	31,58
9. Sta. Cecília de Voltregà	187	27	1	28	87	32,18
10. Sta. Eugènia de Berga	1590	368	293	661	1128	58,60
11. Sta. Eulàlia de Riprimer	844	125	39	164	431	38,05
12. Taradell	4593	670	94	764	2090	36,56
13. Tavèrnoles	208	31	4	35	113	30,97
14. Vic	28763	1132	2107	3239	18716	17,31
15. Vilanova de Sau	305	35	0	35	146	23,97
Total	44343	3710	3710	7420	28359	26,16

FONT: INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA I ELABORACIÓ PRÒPIA.

T.A. = Treballen a l'Àmbit

Autoc. A = Autocontingut a l'Àmbit

Autos. A = Autoconfinança a l'Àmbit

a = viatges amb origen al municipi i destinació a la resta de l'Àmbit de Vic

b = viatges amb origen a l'Àmbit de Vic i destinació al municipi

c = total de viatges interns i externs del municipi

Gf = Grau d'interrelació entre els diferents municipis i el seu Àmbit

Quadre 3. Mercat laboral de Manlleu.

Municipis	1	2	3	4	5	6	7	T.A.	POR	Autoc. PO	Autoc. A	LTL	Autos. LT	Autos. A	LTL/POR
1. Manlleu	4629	19	73	357	77	33		5188	6738	6353	0,94	68,70	72,86	77,00	82,17
2. Masies de Roda	48	67		56				171	252	203	0,81	26,59	33,00	67,86	76,35
3. Masies de Voltregà	80		595	26	162			863	1165	1337	1,15	51,07	44,50	74,08	75,77
4. Roda de Ter	254	69	18	1074	6	31		1452	2099	1971	0,94	51,17	54,49	69,18	80,31
5. St. Hipòlit de Voltregà	118		326	21	529			994	1290	995	0,77	41,01	53,17	77,05	77,79
6. Sta. Maria de Corcó	86			49		542		677	891	698	0,78	60,83	77,65	75,98	87,68
7. Tàrradellas	5		1			6		47	60	42	0,70	58,33	83,33	78,33	83,33
Total	5220	155	1013	1583	774	612		9392	12495	11599	0,93			75,17	80,97

Municipis	Població	a	b	a+b	c	GI
1. Manlleu	16148	559	591	8462	13,5902	
2. Masies de Roda	624	104	88	388	49,4845	
3. Masies de Voltregà	2479	268	418	1907	35,9727	
4. Roda de Ter	5015	378	509	2996	29,6061	
5. St. Hipòlit de Voltregà	2981	465	245	1756	40,4328	
6. Sta. Maria de Corcó	1997	135	70	1047	19,5798	
7. Tàrradellas	132	12	0	67	17,9104	
Total	29376	1921	1921	16623	23,1126	

FONT: INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA I ELABORACIÓ PRÒPIA

T.A. - Treballen a l'àmbit

Autoc. A - Autocontenència a l'àmbit

Autos. A - Autosuficiència a l'àmbit

a - viatges amb origen al municipi i destinació a la resta de l'àmbit de Vic

b - viatges amb origen a l'àmbit de Vic i destinació al municipi

c - total de viatges interns i externs del municipi

GI - Grau d'interrelació entre els diferents municipis i el seu àmbit

Quadre 4. Mercat laboral de Centelles.

Municipis	1	2	3	4	5	6	7	8	T.A.	POR	Autoc. PO	Autoc. A	LTL	Autos. LT	Autos. A	LTL/POR	
1, Aiguafreda	464		54		87		20			625	835	55,57	74,85	887,00	52,31	83,20	1,06228
2, 'Brull, el		38	4			4				46	70	54,29	65,71	50,00	76,00	90,00	0,71429
3, 'Centelles	125	1	1492	116	20	18	8	64		1844	2308	64,64	79,90	1957,00	76,24	86,46	0,84792
4, 'Hostalts de Balenyà	26		120	644	9	87	5	108		999	1341	48,02	74,50	1453,00	44,32	75,91	1,08352
5, 'St. Martí de Centelles	89		13		95					197	266	35,71	74,06	272,00	34,93	45,59	1,02256
6, 'Seva		6	7	99		253		85		450	706	35,84	63,74	459,00	55,12	83,01	0,65014
7, 'Tagamanent	4		56	5		19		1218		24	59	25,42	40,68	76,00	19,74	36,84	1,28814
8, 'Tona	30		1692	239		381		1475		1562	2296	53,05	68,03	1814,00	67,14	81,31	0,79007
Total	738	45	1103	124	124	381	28	1475	5747	7046	81,56	6081,00				94,51	0,86304

Municipis	Població	a	b	a+b	c	GI
1, Aiguafreda	2063	141	270	411	1258	0,33
2, 'Brull, el	182	8	8	16	82	0,20
3, 'Centelles	5682	344	254	598	2773	0,22
4, 'Hostalts de Balenyà	3231	351	454	805	2150	0,37
5, 'St. Martí de Centelles	642	102	116	218	443	0,49
6, 'Seva	1765	237	128	365	912	0,40
7, 'Tagamanent	151	33	9	42	120	0,35
8, 'Tona	5522	344	257	601	2892	0,21
Total	19238	1560	1496	3056	10630	0,29

FONT: INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA I ELABORACIÓ PRÒPIA

T.A. - Treballen a l'àmbit

Autoc. A - Autocontensió a l'àmbit

Autos. A - Autosuficiència a l'àmbit

a - viatges amb origen al municipi i destinació a la resta de l'àmbit de Vic

b - viatges amb origen a l'àmbit de Vic i destinació al municipi

c - total de viatges interns i externs del municipi

GI - Grau d'interrelació entre els diferents municipis i el seu àmbit

Quadre 5. Mercat laboral de Torelló.

Municipis	1	2	3	4	T.A.	POR	Autoc. PO	Autoc. A	LTL	Autos. LTL	Autos. A	LTL/POR
1, Orís	58		6	13	77	108	150	1,39	53,70	71,30	38,67	78,00
2, St. Pere de Torelló		461	53	139	653	817	621	0,76	56,43	79,93	74,24	93,56
3, St. Vicenç de Torelló	5	18	366	188	577	727	733	1,01	50,34	79,37	49,93	86,49
4, Torelló	54	102	209	3256	3621	4861	4134	0,85	66,98	74,49	78,76	86,99
Total	117	581	634	3596	4928	6513	5638	0,87	75,66	75,66	78,76	87,41

Municipis	Població			GI		
	a	b	a+b	c		
1, Orís	226	59	78	200	39,00	
2, St. Pere de Torelló	196	120	312	977	31,93	
3, St. Vicenç de Torelló	1702	268	479	1094	43,78	
4, Torelló	11460	340	705	5739	12,28	
Total	15384	787	1574	8010	19,65	

FONT: INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA I ELABORACIÓ PRÒPIA

T.A. - Treballen a l'àmbit

Autoc. A - Autocontensió a l'Àmbit

Autos. A - Autosuficiència a l'Àmbit

a - viatges amb origen al municipi i destinació a la resta de l'àmbit de Vic

b - viatges amb origen a l'àmbit de Vic i destinació al municipi

c - total de viatges interns i externs del municipi

GI - Grau d'interrelació entre els diferents municipis i el seu àmbit

Quadre 6. Mercat laboral de Prats de Lluçanès.

Municipis	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	T.A.	POR	Autoc. PO	Autoc. A	LTL	Autos. LTL	Autos. A	LTL/POR
1.Lluçà	78			2	21					101		130	95	0,73	60,00	77,69	82,11	88,42
2.Olost		179	33	2	39					253		357	259	0,73	50,14	70,87	69,11	84,56
3.Oristà		32	174		70			24		300		366	230	0,63	47,54	81,97	75,65	91,30
4.Perafita				80	9		11			100		140	104	0,74	57,14	71,43	76,92	84,62
5.Prats de Lluçanès	6	8		4	1014			12	1	1045		1204	1307	1,09	84,22	86,79	77,58	90,28
6.'St. Agustí de Lluçanès					4	28	11			43		49	36	0,73	57,14	87,76	77,78	94,44
7.St. Boi de Lluçanès					10	6	183			189		233	276	1,18	78,54	89,55	66,30	76,45
8.St. Feliu Saserra			3					184		197		239	255	1,07	76,99	82,43	72,16	86,27
9.Sta. Maria de Merlès					13				66	79		95	72	0,76	69,47	83,16	91,67	93,06
10.Sobremunt		219	210	88	1180	34	211	220	67	20	2333	2855	2654	0,93	47,62	61,90	100,00	100,00
Total	84	219	210	88	1180	34	211	220	67	20	2333	2855	2654	0,93	47,62	61,90	100,00	87,91

Municipis	Població			a	b	c	a+b	GI
1.Lluçà	282	23	6	29	147	19.72789	434	26.26728
2.Olost	960	74	40	114	422	31.99052	135	17.07317
3.Oristà	338	20	8	28	164	10.75484	161	10.42945
4.Perafita	2625	18	143	161	57	36.84211	21	15.80645
5.Prats de Lluçanès	123	15	6	21	34	10.42945	34	14.85149
6.'St. Agustí de Lluçanès	530	6	28	34	310	15.80645	49	14.85149
7.St. Boi de Lluçanès	654	13	36	49	101	14.85149	15	14.28571
8.St. Feliu Saserra	200	2	13	15	6	42	6	313
9.Sta. Maria de Merlès	91	6	0	6	592	16.91429	592	
10.Sobremunt	6725	279	313	592				
Total	6725	279	313	592	3500	16.91429	592	

FONT: INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA I ELABORACIÓ PRÒPIA

T.A. - Treballen a l'àmbit

Autoc. A - Autocontensió a l'àmbit

Autos. A - Autosuficiència a l'àmbit

a - viatges amb origen al municipi i destinació a la resta de l'àmbit de Vic

b - viatges amb origen a l'àmbit de Vic i destinació al municipi

c - total de viatges interns i externs del municipi

GI - Grau d'interrelació entre els diferents municipis i el seu àmbit

Quadre 7. Mercat laboral de St. Quirze de Besora.

Municipis	1	2	3	4	5	T.A.	POR	Autoc. PO	Autoc. A	LTL	Autos. LT	Autos. A	LTL/POR
1, Les Lloses	95			4		99	145	298	2,06	65,52	31,88	68,28	82,55
2, Montesquiu	99	121	2	54		276	360	190	0,53	33,61	63,68	76,67	66,32
3, Sora		5	50	16		71	95	62	0,65	52,63	80,65	74,74	88,71
4, St. Quirze de Besora	52		3	532		599	806	772	0,96	66,00	68,91	74,32	80,70
5, St. Maria de Besora				17		59	79	57	0,72	53,16	73,68	74,68	94,74
Total	246	126	55	623	54	1104	1485	1379	0,93			74,34	80,06

Municipis	Població			GI		
	a	b	a+b	c		GI
1, Les Lloses	4	151	155	348		44,54
2, Montesquiu	155	5	160	429		37,30
3, Sora	21	5	26	107		24,30
4, St. Quirze de Besora	67	81	148	1046		14,15
5, St. Maria de Besora	17	13	30	94		31,91
Total	3708	264	519	2024		25,64

FONT: INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA I ELABORACIÓ PRÒPIA

T.A. - Treballen a l'àmbit

Autoc. A - Autocontensió a l'Àmbit

Autos. A - Autosuficiència a l'Àmbit

a - viatges amb origen al municipi i destinació a la resta de l'àmbit de Vic

b - viatges amb origen a l'àmbit de Vic i destinació al municipi

c - total de viatges interns i externs del municipi

GI - Grau d'interrelació entre els diferents municipis i el seu àmbit

FORMACIÓ OCUPACIONAL

1. Centres de formació ocupacional

A la comarca d'Osona hi ha 30 Centres de Formació Ocupacional distribuïts de la següent manera:

Quadre 1. Centres de Formació Ocupacional

Població	Núm. de centres
Centelles	2
Masies de Voltregà	2
Manlleu	4
Torelló	4
Vic	18
Total	30

Font: Xarxa d'Observatoris del Mercat de Treball Província de Barcelona i elaboració pròpia

Vic, doncs, i per la seva condició de capital de comarca, té la major part dels centres de formació, mentre que la resta es concentra en els quatre municipis que es mostren al quadre 1.

2. Cursos, alumnes i subvenció rebuda

L'evolució dels cursos, els alumnes i la subvenció segueix el mateix patró, per l'estreta relació existent entre les tres variables.

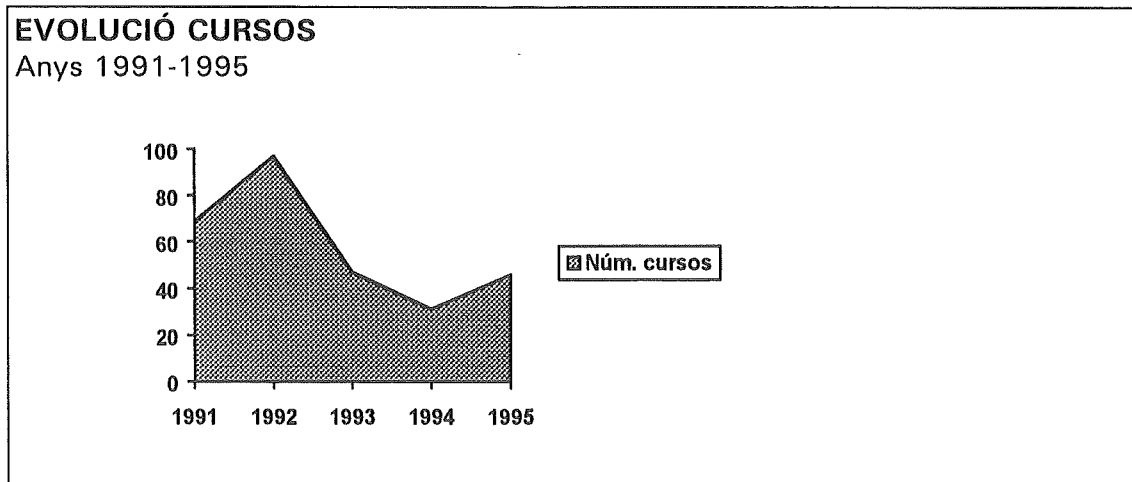
Observem que es va passar d'un fort augment el 1992 a una davallada persistent fins el 1994, moment en el qual el número de cursos torna a augmentar una mica.

Els motius d'aquesta evolució són clars:

Fins el 1991 la Generalitat només gestionava els cursos pactats amb el FSE. El 1992 es produeix la transferència dels cursos de l'INEM, i amb ella un augment lògic dels cursos totals gestionats per la Generalitat.

Pel fet que els Cursos de Formació Ocupacional estiguin subjectes a decisions polítiques, la seva trajectòria dependrà dels pressupostos de cada any. A partir del 1992, doncs, i un cop traspassats els cursos de l'INEM, la forta davallada que s'observa fins al

1994 es deu als retalls pressupostaris en anys de crisi. Després d'haver-se iniciat la fase de recuperació (a partir del 1994) el nombre de cursos comença a augmentar de nou.

Font: Xarxa d'Observatoris del Mercat de Treball Província de Barcelona i elaboració pròpia

Les dades per cada un dels municipis amb Centres de Formació Ocupacional queden detallades al quadre 2.

Quadre 2. Cursos i alumnes per poblacions

Població	Cursos					Alumnes				
	91	92	93	94	95	91	92	93	94	95
Centelles	1	2	2	1	0	15	30	30	15	0
Masies de Voltregà	1	10	2	2	6	15	169	30	30	87
Manlleu	2	17	7	3	4	23	258	105	45	60
Torelló	11	14	3	3	7	122	163	40	30	95
Vic	54	54	33	22	29	785	844	452	314	381
Total	69	97	47	31	46	960	1464	657	434	623

Font: Xarxa d'Observatoris del Mercat de Treball Província de Barcelona i elaboració pròpia

Observant les taules veiem que, en general, les tres poblacions segueixen la mateixa evolució: un augment dels cursos fins el 1992, una disminució força accentuada del 1992 al 1994, i un inici de creixement el 1995.

1